

מהדורת 'קדן טללי ברכה'

שנה ח' (תשפ"ד)

אוצר פניני גאונני ההנהגות והחסידות

♦ ויקרא - פורים ♦

מאמרים נבחרים משכיות חמדה, שווים לכל נפש
מכוונים ומדוממים ככתבם וכלשונם מתוך הספרים הקדושים

זהר המבאר

הכתר והכבוד

בהוצאת ישיבת "אביד יעקב"
מוסדות "אור מאיר ושמחה" נהריה
ע"ש כ"ק אדמו"ר רבי מאיר אביחצידא זיע"א

טז ג' עיקרי הקדושה
בעולם הזה
מילין יקירין - מילתא חדת'א

יא לאשמ"ה ב"ה
ניצוץ אורה חסידי לפרשת השבוע
ספיר ויהלום

ב הנסתר שבצדיקים המפורסמים
רב על הגלוי
אוצר פניני החסידות

העלונים: אביד יעקב • מילתא חדתא • ספיר ויהלום • ובחרת בחיים • המגיד ממעזיטש • מכתלי בית הדין • מגדנות

דגל מחנה אפרים | ככל שהחסידים לומדים הם נעשים יותר קטנים בעיני עצמם א

לקוטי תורה | הדייקים בלשון הפסוק א

שער יששכר | הלויים היו מנגנים נגוני התעוררות עד שהיה מביא הקרבן שב בתשובה שלמה א

דברי שלום | 'צפנה לפני ה' - הצדיקים העומדים לפני ה' עבודתם צפונה ומסתרת | הטעם שמכנים את הל"ו צדיקים 'נסתרים' ב

פתוחי חותם | צריך להתפלל בלב שלם ללא מחשבות זרות ולאט ובתחנונים ב פתוחי חותם | תפלה עם דמעות תמיד מתקבלת ב

אור החיים | החוטא גורם: א. חסרון לנפשו, ב. יניקת החצונים משפע נשמתו, ג. חסרון ופגם לכלל ישראל ב

דברי בינה | על האדם להמשיך אחר הקב"ה כבהמה ג

דברי ישראל | אף מארע בחיי האדם אינו במקרה אלא הכל בהשגחה פרטית מקדקדקת מן השמים ג

תורי זהב | עקר עבודת ה' בשמחה ג

פלא יועץ | שלושה ענינים שנופלים ביום הפורים: א, אפלו המתפלל ביחידות נענה ומתמלא כל מבקשו ג

חלקת יהושע | על ידי האחדות בפורים זוכים לכל הפושט יד נותנים לו מן השמים ג

תורת מנחם | באור המהות הפנימית של שיכות יום הפורים ליום הכפורים ג שים יחננו | הארת הפורים גדולה אולם נצרך לפשט היד, והעקר לדעת שאין לו מכוון מאומה ד

מאיר עיני חכמים | על ידי מעשה נתינת הצדקה למטה מעוררים נתינת צדקה מהקב"ה לעם ישראל ד

מחשבות חרוץ | המשכת הסעודה למצאי פורים - המשכת קדשת הפורים לשאר ימות השנה ד

הולא דרבי | מקור למנהג 'פורים רב' ה

תורת אמת | שיתסר ושיבסר הם גם כן ימי שמחה ה

נדבת פי | בפורים יכולה כל נשמה קטנה לעלות להיכל של צדיק מפלא ללא שום עכוב ה

דברי יחזקאל | בפורים יכול כל יהודי להגיע למדרגת כהן גדול ביום הכפורים ה גדלת מרדכי | בפורים אפשר לפעל כתיבה וחימה טובה ה

אמרי נעם | בשמים ממלאים את כל משאלות האדם ביום הפורים ה

תורת אמת | יום הפורים מסגל לפקידת ישועה בזרע של קימא ה

שפת אמת | בפורים יכול האדם לנטע בלבו שמחה בעבודת הבורא יתברך ה יכהן פאר | מרגישין התגלות שאין מרגישים בכל השנה ה

מאור עינים | בכל שנה בפורים מתעורר מפלה לאמות העולם ה

קדשת לוי | בקריאת המגלה מתנוצץ באדם אור אהבה ויראה ה

דברי שלום | על ידי סעודת פורים נתקן הכל ו

בית אהרן | כפי מעלת האדם בפורים כן הוא בריל שפורים ו

לקוטי תורה | התחלת האור של פסח הוא בפורים ו

סדר הזמנים | שנוי הלבוש הוראה על הפנימיות הנשגבת של פורים ו

מאמר מרדכי | מעלת אמירת תהלים ולמוד התורה ביום הפורים ו

אוצרות גאוני הדורות

חומת אנה | הנדר להקריב את בנו או בתו ו

מעשה נסים | הנאת השם יתברך מפונת בעל הקרבן ו

פני יצחק | המל את בנו הרי הוא במקריב קרבן לה' ו

רבי ינון חורי וצ"ל | המלאך מיכאל מקריב קרבנות לפני ה' ז

תבואת יקב | המקדיש רגל בהמה פשוטה קדשה בכלה מפני שהיא ברשותו ז דברי יוסף | על ידי הקרבת קרבן עולה רודף תמיד אחרי מצות ה' ז

רבי יוסף | המקריב צאן לעולה מעלה עליו הפתוב פאלו הקריב כל הקרבנות קלו ז

לוח ארז החדש | חלק הנאכל לכהנים קדוש יותר מהקרוב על המזבח ז רבנו בחיי | יתבונן ברמזי הפרשה ובזה ישתדל יותר לקיים את התורה והמצוות ח שני לוחות הברית | הקרבת האדם עצמו במעשה דבור ומחשבה ח יש נוהלין | המזבח והקרבות עומדים עדין במקומם לכל חטא ועון ח קב הישר | האותיות והנקודות של פרשת הקרבנות כמו הנפש והגוף של הקרבן ח אור תורה | סגלת למוד התורה בלילה להכנת הסטרא אחרא פהקרבת קרבנות ח מעשי צדיקים ח ספיר ויהלום | הארה חסידית מן הפרשה ח זוהר הקדוש | עם פרוש הכתר והכבוד ח

קו 'מחוברים'

שע"י ממלכת התורה עוז והדר

02-803-9999

לשאלות הלכתיות בבית ההוראה הקש 8

מחוברים

הניוז היומי מבית עוז והדר - אור לישרים

מתחילים את היום!

להצטרפות: newsletter.mechubarim@gmail.com

ישירות למייל האישי

פרשת ויקרא

ויקרא אל משה (א כ)

דגל מחנה אפרים

רבי משה חיים אפרים מסדילקוב זיע"א

ככל שהחסידים לומדים הם נעשים יותר קטנים בעיני עצמם

עוד ירמוזו א' זעירא, על הדרך ששמעתי אומרים בשם רבי יוסף מגיד מירושם דקהלת קדש פולגאז זכרונו לברכה לחיי העולם הבא, שאמר על מה שאומרים העולם, ש'הלומדים לערנן יא והחסידים לערנני ניט'.

שהאמת, שהלומדים כל מה שלומדים יותר, הם גדולים בעיניהם ויחשב בעיניהם שפכר למרו הרבה כל הצורך, והחסידים כל מה שלומדים יותר, הם יותר קטנים בעצמם, וזהו כל מגמתם, שלומדים את עצמם להיות קטנים ושפלים בעצמם. והוא שרמוזו א' זעירא, א' לשון למוד, זעירא, להקטין עצמם, והבן:

אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם (א כ)

לקוטי תורה

רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א

הריוקים בלשון הפסוק

'אדם' פי יקריב מכם וגו'. להבין החילו שלא לנוכח, 'אדם' פי יקריב' לשון נסתר, וסוים 'תקריבו את קרבנכם' לשון נוכח. וגם ד'כי יקריב' לשון נחיד, ו'תקריבו את קרבנכם' לשון רבים. וגם דהיה לו לומר מלת 'מכם' קודם 'כי יקריב', הינו אדם מכם פי יקריב כו'.

הארה הפאה משמים חולפת לאחור זמן אך המתניע ומכין עצמו נשארת אצלו ההארה בקביעות

אך הנה נודע שיש בכל אחד ב' נפשות, נפש האלקית ונפש הבהמית וכו', ותכלית ירידת הנשמה לעולם הזה הוא כדי לברר נפש הבהמית להיות בבחינת אתפכפכא ואתהפכא, והינו על ידי נפש האלוקית המתלבשת בה ומתבוננת בה' אחד בקריאת שמע 'שמע ישראל' כו', ועל ידי זה ואהבת בכל לבבך - בשני יצריך כו'.

על ידי אתערוותא דלתתא נמשך אתערוותא דלעילא

והנה על ידי העלאת מין נוקבין ואתערוותא דלתתא נמשך אתערוותא דלעילא, וזהו ענין שנאמר בקרבנות (פסוק ט) 'ריח ניחוח לה' וכו', אך יש גם פן אתערוותא דלעילא מלמעלה וכו', לעורר את האדם להקיצו משנתו בהכלי העולם.

דכמו שבתחלת בריאת העולם היה ההמשכה בקסד חנם פי חפץ חסד הוא, ואחר כך תולה במעשה התחתונים כמו שנאמר (בראשית ב טו) 'וינחחו בגן עדן לעבדה ולשמרה', אבל מפל מקום עם היות שצריך להיות אתערוותא דלתתא דוקא, אבל עם כל זה נמשך אתערוותא דלעילא לעורר אתערוותא דלתתא.

ביאור הענין בעבודת האדם בפטרות

יובן זה בעבודת ה', דהנה אנו רואים שיש ב' מדרגות בעבודה. הא' בחינת אתערוותא דלתתא ביגיעת נפש ויגיעת בשר בהעמקת הדעת בהתבוננות ולב נשבר, שעל ידי זה בא בנפשו גלוי אור קרבת אלקים, והינו באתערוותא דלתתא אתער דלעילא.

ומדרגה הב' הינו שלפעמים יוכל להיות התפעלות בנפש שלא על ידי הכנה ויגיעה כלל, וכמו שאנו רואים שיש הרבה אנשים שמתעוררים פתאום ויתלהב לבם ומחם בתפלה משך זמן מה בלי נודע להם הסבה מאין בא אליהם התעוררות זאת, ובמעט זמן יכלה כח התעוררות זאת. והינו שהיא באמת הערה מלמעלה, רק אתערוותא דלעילא לעורר אתערוותא דלתתא.

והנמקותא בין מה שבאתערוותא דלתתא אתער דלעילא, ובין האתערוותא דלתתא הנמשך רק מצד אתערוותא דלעילא, שכאשר יש אתערוותא דלתתא ממש על ידי יגיעת נפש, אזי הוא דבר שיכול להתקיים לעד, שהרי על ידי אתערוותא דלתתא נתעורר אתערוותא דלעילא והיא המאירה ומתגלה בנפש בבחינת פנימית פנין שהכין לבו לזה תחלה, ולכן על ידי זה יתן כח ועז בנפשו להיות עוד אתערוותא דלתתא.

מה שאין פן כשאין יגיעת נפש ויגיעת בשר מלמטה, רק מה שנתעורר נפשו על ידי הערה מלמעלה ולא הכין לבו לעורר אחר כך נפשו, הנה יוכל להיות חולף ועובר ההתפעלות ואין לה קיום, פי בהסתלק הארה עליונה זו שאינה מאירה

רק בעת רצון, אזי היה כלא היה ההתפעלות, מאחר שלא היתה רק בסבת הערה והארה עליונה, לכן בהסתלק האור בטלה האהבה שנסתפף ממנה וכו'.

וזהו הסבה למה שקובלים את עצמם בעלי העבודה על היות בהם רוח טהרה והתעוררות לעבודת ה' על פמה שבועות ואחר כך פוסקת לגמרי כו', והסבה לזה הוא, לפי שהתעוררות זו היתה מלמעלה לבד, לכן אחר הפסק והסתלקות אור האתערוותא דלעילא נשאר על עמדו וטבעו:

וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו (א ד)

שער יששכר

רבי חיים אלעזר ממדינקאטש זיע"א

הלויים היו מנגנים נגוני התעוררות עד שהיה מביא הקרבן שב בתשובה שלמה

שמעתי מאבי אדוני זקני מורי ורבי הגאון הקדוש זי"ע מפה קהלתנו (בעל שם שלמה זיע"א) בשם רבנו הגאון הקדוש המפרסם מצאנו זי"ע בעל דברי חיים, פי מקבל בידם, אשר בהקרבן קרבן, כבא הבעל חוטא והביא הקרבן לפני הכהן, ושאל אותו הכהן על מה חטא זה, וספר לו האיש בעצבון רוחו כמה שנכשל, וצעק הכהן 'אוי ואבוי, איך בא לדרך פנה חטא לפני השם תברך מלא כל הארץ כבודו', וכיוצא דברי מוסר באימה וביגרא.

ורמזו הכהן ללויים העומדים על דוכנם, והתחילו לנגן בכלי שיר נגון התעוררות של בכי, והתחילו הבעלים לסמך על הקרבן להתודות 'חטאתי עברה פלונית ותורת בתשובה וזה פכרתי', ועל ידי גדל התעוררות בכה במר נפש בודוי וחרטה.

וכאשר ראה הכהן לב הבעלים פי כמעט צתה נפשו בדברו מרב המרירות, אז רמו ללויים והתחילו שוב לנגן בכלי שירם נגון של שמחה כדי שתשוב רוחו אליו ושחטו הקרבן מיד, ועל פן נתכפר לו שפיר, עד כאן דבריו הקדושים.

כאור ונשלמה פרים שפתינו על דרך הנ"ל

וזהו שאומרים ונשלמה פרים שפתינו כאלו הקרבנו אז הקרבן והפריים בפעל - שהיה בהתעוררות לבנו כל כך על ידי הפהנים והלויים בנזכר, פן יהיה

עַתָּה הַתְּשׁוּבָה וְהוֹדוּי שְׁלֹנוּ בְּרַעוּתָא דְלַבָּא (מאמרי חודש תשרי מאמר שובה ישראל אות כ):

וְשַׁחַט אֹתוֹ עַל יַד הַמִּזְבֵּחַ צִפְנָה לְפָנַי ה' (ואין צפון בכמה, רש"י) (א יא)

דְּבַר שְׁלוֹם

רבי שלום מבְּרֵאהֵינן זי"ע א

צפנה לפני ה' - הצדיקים העומדים לפני ה' עבודתם צפונה ומסתרת | הטעם שמכנים את הל"ו צדיקים 'נסתרים'

צפנה לפני ה'. אמרו רז"ל (רש"י, תורת כהנים פ"ד) ואין צפון בכמה. שמעתי בשם הצדיקים: כי מי שהוא בכמה - הינו בגאונה וגדלות, אין עבודתם נצפנת בהן, וגלוי לכל.

ולפי זה יש לפרש צפנה לפני ה' - אותם הצדיקים הגדולים אשר לפני ה', הם בחינת צפונה - עבודתם נצפנת לגמרי, ואין רואין מאומה, וכל מה שהצדיק יותר גדול הוא יותר בהסתור, והוא יכול יותר להסתיר את עצמו. ועין מה שכתבתי בפרשת תשא על מסנה של משה, עין שם. וזהו של"ו צדיקים שישנם בכל דור קוראין אותם העולם נסתריין.

הנסתר שבצדיקים המפרסמים רב על הגלוי

ושמעתי כי דודי זקני הרב הקדוש מורנו הרב רבי נח שאל לאביו - הוא זקני סבא קדישא מורנו הרב רבי מרדכי נ"ע מלעכוויטש: העולם אומרים שהל"ו צדיקים הם נסתריין, אם כן הצדיקים שבדורנו המפרסמים אינם מל"ו.

והשיב לו אביו ז"ל, בלשון אשכנזי - א שיינער משא ומתן וואלט גיווען אז מיר וואלטין מער ניט גיווען גאר וויא מי זעט אוינז נוכי איזה משא ומתן יפה היה זה אלו לא היינו אלא רק מה שרואים עלינו. ואה כמה גדולה קדשם ז"ל, זי"ע ועל כל ישראל אמן.

וכן יש לפרש: צפנה - העבודה הנצפנת שעושה בהסתור ובהצנע, היא לפני ה' - עולה מיד לרצון לפניו לריח ניחוח:

ואם מנחת מרחשת קרבנד סלת בשמן תעשה. והבאת את המנחה אשר יעשה מאלה לה' והקריבה אל הכהן והגישוה אל המזבח (ב)

(ח-ז)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זי"ע א

צריך להתפלל בלב שלם ללא מחשבות זרות ולאט ובתחנונים

זה בא לרמוז על התפלה, דצריך אדם להתפלל אותה בלב שלם, שיסיר מלבו כל המחשבות המטרירות אותו, דעקר התפלה בלב היא. וצריך שיקים מאמר התנא עליו השלום (אבות פ"ב מ"ג) אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום. וצריך לסדר התפלה לאט מלה במלה, ויתבונן בפרוש מה שמוציא בשפתיו. והנה גדולה התפלה מאד מאד, כי עקר יחוד העולמות למעלה והשפעתם היא בשעת התפלה.

וזהו שנאמר ואם מנחת מרחשת קרבנד, 'מרחשת' רומז על התפלה שרוחש אדם ומבטא בשפתיו. עוד, 'מרחשת' גימטריא 'תפלות אל' עם הכולל. וצריך שתשמר עצמך בשעת התפלה מכל מחשבות המטרירות אותך, וזהו 'סלת', שתהיה התפלה כסלת, נקיה מכל מחשבה זרה שאינה מענין התפלה.

ועוד, 'הלב' במלוי כזה ה"ה למ"ד ביי"ת גימטריא 'סולת', לרמוז, דסלת רומז ללב שיהיה מנקה מכל סיג בשעת התפלה כסלת נקיה. והדברים של תפלה שאתה מוציא בפיך אל תוציאם במרוצה, רק לאט, ואל תעשה תפלתך קבע, אלא רחמים ותחנונים לפני המקום, וזהו שנאמר 'בשמן תעשה'.

תפלה כראוי עולה קרבן לה'

וכשתהיה תפלתך באפן זה בלב ובשפתים טהורים, אז ראוי להביאה מנחה לה' ולא תדחה. וזהו שנאמר והבאת את המנחה היא התפלה, אשר יעשה מאלה שנעשית בלב ובשפתים טהורים, זאת ראוי לבוא לפני ה'. והקריבה המתפלל 'אל הכהן' דא מיכאל כהנא רבא, והגישוה אל המזבח. מזבח של מעלה:

וכל קרבן מנחתך במלח תמלח ולא תשכית מלח ברית אלהיך מעל מנחתך על כל קרבנד תקריב מלח (ב יג)

פתוחי חותם

רבי יעקב אביחצירא זי"ע א

תפלה עם דמעות תמיד מתקבלת

וכל קרבן מנחתך במלח תמלח וגו'. בא לרמוז דצריך אדם להוריד דמעות בתפלתו, דכל השערים ננעלו חוץ משערי דמעה (בי"מ טז). דאף על פי שאין האדם

ראוי מצדו שתקבל תפלתו, על ידי דמעות הקדוש ברוך הוא מתמלא עליו רחמים ומקבל תפלתו. וזהו שאמר וכל קרבן מנחתך שהיא התפלה, במלח תמלח שהם דמעות שהם מים מלוחים.

ולא תשכית מלח ברית אלהיך, הטעם שקראם מלח ברית, הוא משום דכל השערים ננעלו חוץ משערי דמעה, וזהו הברית שנכרת להם שאינם חוזרות ריקם.

על כל קרבנד תקריב מלח, דהינו בכל תפלה תוריד דמעות וכזה אינה חוזרת ריקם. וגם סלת ושמן הפתובים בזה, לרמוז על השכינה הרמוזה בסלת ושמן, דכשתאה התפלה מתקנת זהו עלוי השכינה:

נפש כי תחטא ומעלה מעל בה' וכחש בעמיתו וגו' (ה כא)

אור החיים

רבי חיים בן עטר זי"ע א

החוטא גורם: א. חסרון לנפשו, ב. יניקת החצונים משפע נשמתו, ג. חסרון ופגם לכלל ישראל

ירמוז שלשה דברים רעים הגורמת הנפש המרשעת. הא', היא נחסרת מאורה וממעלתה, והוא אומרו נפש כי תחטא, לשון חסרון בנפש עצמה.

ב', ומעלה מעל בה', על דרך אמרו אנשי אמת כי אין לה נפש מישראל שאין שפע נשמתו יורד לה להתקיים, שזולת זה אין לה חיות, זולת הנפש אשר עלתה צחנתה ובאשה בעון פלילי, לזה יכרת ממנה השפע האלהי, כאומרו (בראשית יז) 'ונכרתה הנפש ההיא, ודרך השפע בא דרך ב' חוטיין דקים, דרך ב' נקבי האף, והוא דרך מקום דבקות הנפש עם קונה, כאומרו (דברים ד) 'ואתם הדבקים בה' אלהיכם'.

והנה בחטא האדם מהחטאים כאלה, הנפש ההיא שולטים בה ובשפעה החיצונים כידוע, ונהנים מהשפע האלהי הרשעים ההם. וזהו אומרו ומעלה מעל בה', פכיוול באור הנמשך ממנו, והוא סוד הרמוז באומרו (משלי כח ד) 'גוזל אביו ואמו וגו' חבר הוא לאיש משחית', פרוש לצד שמתחבר לבחינת הרע הנקרא 'איש משחית', והבן.

הג', כי גם לכללות הקהל הוא גורם הכחשה, פרוש לצד שכל ישראל

פֶּרֶטִית מִן הַשָּׁמַיִם, כַּנּוֹדֵעַ בְּשֵׁם צְדִיקִים – אֶפִּילוֹ קֹשׁ שֶׁהָרוּחַ מִפְּזוֹ מִמְקוֹם לְמִקוֹם, הָרוּחַ סֹעֵרָה עוֹשֶׂה דְבָרוֹ, וְהוּא בְּהַשְׁגָּחָה מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁמִּקְדָּם הִיָּה צְרִיף לְהִיּוֹת בְּמִקוֹם זֶה וְעָכְשׁוֹ בְּמִקוֹם זֶה (עַהפ"ס ויקרא):

שמחה

תורי זהב

רבי בנימין מזאלוויץ זיע"א

עקר עבודת ה' בשמחה

עקר עבודת השם יתברך הוא כשעושים בשמחה ובהתלהבות גדולה וכו', ובלא שמחה אינה עבודה שלמה (עַהפ"ס ונתנו בכני אהרן):

השגחה

דברי ישראל

רבי ישראל ממודן זיע"א

אף מארע בחיי האדם אינו במקרה אלא הכל בהשגחה פרטית מרַקְרַקת מן השמים

כל המקרים שבעולם, הכל הוא בהשגחה

לשונות של אור

בטחון

דברי בינה

רבי יצחק יעקב מפּיֵאלָא זיע"א

על האדם להמשיך אחר הקב"ה כבהמה

פורים

מעלת היום

פלא יועץ

רבי מרדכי דב מהורונובסקי זיע"א

שלושה ענינים שנפעלים ביום הפורים: א, אפלו המתפלל ביחידות נענה ומתמלא כל מבקשו

היום בפורים נשפּע ג' ענינים, ענין אַחַד הוא ויבבאָה לפני המלך' (ט כה), וידוע אֲשֶׁר הַמֶּלֶךְ סָתֵם שְׁנֹזְכָר בְּמַגֵּלֶת אֶסְתֵר הוא מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים יתברך שמו, וְזֶהוּ שֶׁעַתָּה בְּפוּרִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל מֵהַתְּפִלָּה וּמִבְּקָשׁ – אֶפֶלּוֹ בִּיחִידוּת – תִּפְלְתוּ וּבִקְשׁוּ בָּאָה לְפָנָי הַמֶּלֶךְ מִלְּפִי שֶׁל עוֹלָם וְנִתְמַלֵּא מִבְּקָשׁוֹ.

ב, התקשרות המחשבה עם הדבור

עוד נשפּע היום אֲשֶׁר אָמַר עִם הַסֵּפֶר', אַמִּירָה מוֹרָה עַל בְּחִינַת מַחְשְׁבָה כִּידוּעַ, וְסֵפֶר' מוֹרָה עַל בְּחִינַת דְּבוּר, סְפִירוֹת דְּבָרִים, שֶׁהַיּוֹם נִשְׁפָּע שְׁנוּכָל לְקַשֵּׁר הַמַּחְשְׁבָה עִם הַדְּבוּר בְּעַת תּוֹרָה וְתִפְלָה.

ג, התעוררות תשובה אף למי שפגם במחשבתו

עוד נשפּעים היום אֲשֶׁר יִשׁוּב מַחְשְׁבָתוֹ הֶרְעָה, וְאִף מִי שֶׁנִּתְפַּסַּס חַס וְשָׁלוֹם בְּמַחְשְׁבַת פְּגוּלָה יתעורר היום בתשובה וישוב מחשבתו וגו':

חלקת יהושע

רבי יחיאל יהושע מפּיֵאלָא זיע"א

על ידי האחרות בפורים זוכים לכל הפושט יד נותנים לו מן השמים

כל הפושט יד נותנין לו (א"ח תרצד ג), דְּהִנֵּה הַדָּר קָבְלוּהָ בִּימֵי אַחְשֵׁרוּשׁ (שבת פח.), וְזֶה תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה, וְקָדָם קָבַלְתָּ הַתּוֹרָה מִצִּיּוֹן שֵׁם יִשְׂרָאֵל (שמות יט ב), בְּלֵב אֶחָד כְּאִישׁ אֶחָד, שֶׁצְּרִיכִים לְהִיּוֹת בְּאַחֲדוּת.

ולזה מצינו לך פנוס את כל היהודים' (אסתר ד ט), לְהִיּוֹת בְּאַחֲדוּת, וּמִצִּיּוֹן בְּשֵׁם הַרְבֵּי רַבֵּי מֹשֶׁה לֵיבב וְצ"ל מִסַּאֲסוּב שְׂבָאִים יִשְׂרָאֵל בְּאַחֲדוּת, וְנוֹתְנִים יָד כָּל אֶחָד לְחֵבְרוֹ, נַעֲשֶׂה יָד אַחַת, אֲזַי מִשְׁגִּי הַיָּד עַד לְשָׁמַיִם, וּמִמְשִׁיכִים כָּל טוֹב.

ולכן בפורים, 'כל הפושט יד', שְׁמִשְׁגִּי הַיָּד עַד לְשָׁמַיִם, וְנוֹתְנִים לוֹ כָּל טוֹב, כֵּן נִזְכָּה לְזֶה שִׁישְׁפִיעַ לָנוּ הַשֵּׁם יתברך שפּע בְּרָכָה וְהַצְּלָחָה וְכָל טוֹב:

תורת מנחם

רבי מנחם מענדל מליובאוויטש זיע"א

באור המהות הפנימית של שיכות יום הפורים ליום הכפורים

מבאר בתורה אור (צב, ד, צה, ד) דְּפוּרִים יוֹם הַכְּפוּרִים שִׂיכִים זֶה לְזֶה. דְּפוּרוֹשׁ יוֹם כְּפוּרִים הוּא כְּמוֹ פוּרִים, וּמֵהַשִּׁיכּוֹת דְּיוֹם הַכְּפוּרִים וּפוּרִים הִיא, שֶׁבְּשִׁנְיָהֶם הוּא עֲנִין הַגּוֹרֵל. דְּכִיּוֹם הַכְּפוּרִים הִפִּילוֹ גּוֹרֵל עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים, וְגַם פּוּרִים הוּא עַל שֵׁם 'הַפּוּר הוּא הַגּוֹרֵל'.

ועוד ענין בהשיכות דפורים ויום הכפורים, שְׁשִׁנְיָהֶם הֵם לְמַעַלָּה מִשֵּׁם הַיּוֹם. דְּכִיּוֹם הַכְּפוּרִים כְּתִיב 'לְפָנָי ה' תִּטְהָרוּ'

(ויקרא טו ל), לְמַעַלָּה מִשֵּׁם הַיּוֹם. וְגַם כַּנּוֹדֵעַ לְפוּרִים יְדוּעַ דְּהַשְׁעָם שֶׁלֹּא נִזְכָּר שֵׁם ה' בְּכָל מַגֵּלֶת אֶסְתֵר הוּא לְפִי שְׂבָפוּרִים הוּא גְלוּי אור אין סוף שְׁלִמְעַלָּה מִשֵּׁם הַיּוֹם.

והנה ידוע במעלת הגורל, שהוא למעלה (לא רק מהשכל, אלא) גַּם מִהַרְצוֹן שְׁלִמְעַלָּה מִהַשְּׁכָל. וְעַל דִּרְךָ זֶה הוּא לְמַעַלָּה, דְּעֲנִין הַגּוֹרֵל הוּא בְּבַעַל הַרְצוֹן שְׁלִמְעַלָּה מִרְצוֹן.

ועל פי זה יש לומר, שֶׁהַקָּשֶׁר דְּשִׁנְיָה וּפוּרִים (שְׂבָשְׁנִיָּהֶם הוּא עֲנִין הַגּוֹרֵל וְשִׁנְיָהֶם הֵם לְמַעַלָּה מִשֵּׁם הַיּוֹם) הוּא, כִּי הַהִתְחַלָּה דְּשֵׁם הַיּוֹם הִיא הַקּוּץ שֶׁעַל הַיּוֹד, שְׁרוּמֹז עַל הַרְצוֹן שְׁלִמְעַלָּה מִחֻמָּה, וְזֶה שִׁיּוֹם הַכְּפוּרִים וּפוּרִים הֵם לְמַעַלָּה מִשֵּׁם הַיּוֹם (לְמַעַלָּה גַּם מִהַקּוּץ שֶׁעַל הַיּוֹד) הוּא שְׂבִיּוֹם הַכְּפוּרִים וּכְפוּרִים הוּא הַמְשַׁכֵּת וְגְלוּי בְּחִינַת כְּעַל הַרְצוֹן (שְׁלִמְעַלָּה מִרְצוֹן), עֲנִין גּוֹרֵל.

ועל פי זה יש לבאר הקשר דשני הפרושים ב'יום הכפורים' – שְׂבִיּוֹם זֶה מִתְּכַפְּרִים כָּל הָעֲנִינִים הַבְּלִיָּי רְצוּיִים ('כְּפוּרִים' כְּפִשׁוּטוֹ), וְשִׁיּוֹם זֶה הוּא כְּמוֹ פוּרִים (שְׂבִיּוֹן דְּיוֹם הַכְּפוּרִים לְפוּרִים הוּא שְׂבָשְׁנִיָּהֶם הוּא עֲנִין הַגּוֹרֵל) – כִּי שְׁלֵמוֹת הַכְּפָרָה עַל הָעֲנִינִים שֶׁעָשׂוּ הַפֶּךָ הַרְצוֹן דְּתוֹרָה וּמִצְוֹת הוּא כְּשֶׁהִמְשַׁכֵּת הַכְּפָרָה הִיא מְאוּר אֵין סוּף כְּעַל הַרְצוֹן.

וזהו הקשר דשני הפרושים ביום כפורים, דְּזֶה שִׁיּוֹם הַכְּפוּרִים הוּא כְּמוֹ פוּרִים עַל שֵׁם 'הַפּוּר הוּא הַגּוֹרֵל', הִינּוּ שֶׁגַּם בְּיוֹם הַכְּפוּרִים הוּא הַמְשַׁכֵּת מִכְּעַל הַרְצוֹן (הַגְּמַת הַמְשַׁכֵּת דְּפוּרִים), הוּא טַעַם וּבְאוּר עַל זֶה

בעת קיום משלוח מנות ומתנות לאכילונים יש להעתיק ולבקש רחמים

ולפי זה נכון מאד שכל אחד יבקש מאת השם יתברך ברוך הוא בעת עשיות המצות הללו משלוח מנות ומתנות לאכילונים וקריאת המגלה וסעודת פורים שיתעורר השם יתברך ברוך הוא עלינו ויגמולנו למעלה בדבקות השם יתברך ברוך הוא דבקות הרוחניות ויהי נעם ה' אליהנו עלינו, ונכון מאד להרהר בתשובה בלב נשבר ובשמחת לבב כדי שנוזכר להמשיך עלינו אורות הרוחניים הנרמזים במצות אלו:

המשכת הסעודה ללילה

מחשבות חרוץ

רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א

המשכת הסעודה למצאי פורים – המשכת קדשת הפורים לשאר ימות השנה

בכל פורים יש התנוצצות מאתו אור דזבחיית היצר ותקון התחלת החטא. ועל כן נקרא ימי משתה, דלא נקרא פן שום יום טוב, דהוא רק זמן שמחה, ולא זמן משתה, שזה אין ראוי בעולם הזה וכל זמן שיצר רע בעולם אלא לרשעים שהפזור הנאה להם והנאה לעולם (סנהדרין ע"א).

והמשתה שמסיטרא דרע גורמת פזור ופרוד ולא התחברות

והתאחדות, והפינוס לצדיקים דהנאה להם והנאה לעולם אינו בא על ידי המשתה, ואין המשתה גורמת הפנוס וההתחברות, רק הפנוס גורם המשתה וכו'.

וכן בימי מרדכי ואסתר דנקהלו היהודים בעריהם לעמוד על נפשם זהו הפנוס לצדיקים דנתחברו יחד. וכן לעתיד תקנו להיות עושים משפחה ומשפחה מדינה וגו', הינו להתחבר יחד. וכן משלוח מנות וגו' הוא בשביל התחברות.

ובזה זוכין שיוכלו לטעם ממשטה דלעתיד, שהוא ההסתלקות היצר רע מלב לגמרי בשלש עברות וכו'. ואז בתחלת בית שני התעוררו לתקן זה, שפשיטתן זה שיהיו כל ישראל בהתחברות יחד יהיה תקון הכל, וטוב לב משתה תמיד, והם פעלו שמץ מזה בפורים.

ומזה יוכל הפא לטהר להמשיך ללבבו מאתו אור גם לכל ימות השנה, להיות נטוע אהבת ישראל בלבבו, וזבחיית היצר בהרחקת קנאה תאנה וכבוד מהלב,

הסתר אסתיר, ומזה יש ללמד שאפלו כשיהודי נתרחק לגמרי יכול לחזור לשרשו על ידי התקשרות לצדיקים:

משלוח מנות ומתנות לאכילונים

מאיר עיני חכמים

רבי מאיר מקורסטוב זיע"א

על ידי מעשה נתינת הצדקה למטה מעוררים נתינת צדקה מהקב"ה לעם ישראל

ולזה מרמז סוד המשלוח מנות איש לרעהו ומתנות לאכילונים. כי הנה בעת הגלות כל המדות הרוחניות נתלבשו ובאו מלבשים בתוף כמה לבושין ומספין עד אין מספר, עד שנתגשמו במדות הגשמיים שכמעט אין נפר הטוב הגנוז מפני הרע.

אך עתה בפורים בעת רצון נתגלה אהבתו ויראתו ותפארתו יתברך בעולמות שלמטה בלתי מספים ולבושין. ולזה אנו עושין בדגמא משלוח מנות איש לרעהו, בכדי שיתעורר עלינו הדגמא דלעלא שיתגלה לנו אורות עליונים מ'איש' זה הקדוש ברוך הוא 'לרעהו' זה כנסת ישראל הגשמי והרוחני בלתי שום מסך המבדיל ולזה נכון שיתן משלוח מנות איש לרעהו דיקא מיד ליד ולא על ידי שליח, שיתעורר דגמא דלעלא גם כן.

וזה גם כן סוד מתנות לאכילונים, רצה לומר שיזכר אותנו השם יתברך ברוך הוא להעלות לכל הניצוצות הקדושות שנפלו בעמקי הקלפות, והם הם האכילונים שתאבים שיתחדו בשרשם.

וכן בגשמי אנחנו נקראים עניים ואכילונים בית ישראל שתאבים לרבקותו יתברך ברוך הוא, ושיתראה עלינו אורו יתברך אור הגנוז. וכן הקדוש ברוך הוא כפיכול נקרא בגלות אכילון כפיכול, שיותר משעגל ורצה לינק הפרה ורצה להניק.

לכן מקדם צריכין אנחנו לשלח המנות 'איש לרעהו', רצה לומר להפשיט את עצמו מכל המסכים המבדילים בינינו לבין קוננו, ואחר כך המתנות לאכילונים, לכוון כפי שני הפרושים שבארנו. ואחר כך נזכה שיתגלה עלינו אור תורתו יתברך בקריאת המגלה ופשיטה כאגרת כמו שנתבאר לעיל בס"ד. וכן איתא בכתבי האר"ז ל' שנכון לקיים משלוח מנות ומתנות לאכילונים קדם קריאת המגלה, עיז שם וכו'.

שהוא יום כפורים כפשוטו, שבו מתכפרים הענינים הבלתי רצויים.

כיום הפורים הכפרה היא יותר מכיום הכפורים

וזהו מה שהכפרה דפורים היא נעלית יותר מהכפרה דיום הכפורים, דיום הכפורים אינו מכפר אלא עם התשובה והכפרה שהיתה לכל היהודים בימי הפורים הרי זה יום שמחה, כי עקר ענין הגורל (המשכת פחינת בעל הרצון) הוא בימי הפורים, דהימים עצמם נקראים בשם פורים על שם הפור, ולכן, הכפרה שהיתה בימי הפורים אין בה הגבלות, ויום הכפורים הוא כפורים בכ"ף הדמיון בלבד, ואין יום הכפורים מכפר אלא עם התשובה (ספר המאמרים מלוט):

טיח יחננו

רבי יוחנן משאלנא זיע"א

הארת הפורים גדולה אולם נצרך לפשט היר, והעקר לרעת שאין לו מכוון מאומה

פורים הוא זמן גדול, על זמן זה איתא (ירושלמי מגילה פ"א ה"ד) כל הפושט יד נותנין לו, אבל עם כל זה צריך להיות פושט יד.

והפרוש בזה הוא, שהאדם יודע שכל הכחות שלו אינם משלו ולא כלום, אלא הכל מהשם יתברך, ומה שבידו זה רק הרצון לעשות הטוב, והעשייה לטובה בפעל זה כבר נותנין לו משמים לעשות.

על ידי התקשרות לצדיקים אפשר לפעל ולקבל כל ההשפעות אף בשאין ראויים

ולזה אפשר להתעורר על ידי שמקשר עצמו עם הצדיקים ויראי ה', ובה גם הוא יזכה להגיע להשגה הזאת שיש ליראי ה'. וכמו אז בימי מרדכי ואסתר, שבני ישראל התדבקו בהם אף על פי שהיו רחוקים מאד.

וכדאיתא בגמרא (מגילה יב) שאלו תלמידיו את רבי שמעון בר יוחאי, מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה, אמר להם אמרו אתם, אמרו לו מפני שנהנו מסעודתו של אותו רשע, אם כן שבשושן יהרגו שבכל העולם כלו אל יהרגו, אמרו לו אמר אתה, אמר להם מפני שהשתחויו לצלם.

ומכאן שם שהשתחויו לצלם של נבוכדנצר, ועם כל זה התקשרו לצדיקים בבחינת אסתר, כמו שאמרו בגמרא (חולין ק"ט): אסתר מן התורה מנין שנאמר ואנכי

בשמים ממלאים את כל משאלות האדם
ביום הפורים

ימי הפורים המה ימי רצון שהקדוש ברוך
הוא משלם רצון כל אחד מישראל
למלאות משאלותיו:

תורת אמת

רבי יהודה לייב אייגער מלובלין זיע"א
יום הפורים מסגל לפקידת ישועה בורע
של קניא

הנה בפורים נמצא סגולת פקדת ישועה בורע
של קניא:

שפת אמת

רבי יהודה אריה לייב מגור זיע"א
בפורים יכול האדם לנטע בלבו שמחה
בעבודת הכורא יתברך

בפורים יכולין לטע גטיעת שמחה בלב
האדם לשמח בעבודת הכורא
יתברך (תרמ"ו):

יכהן פאר

רבי חנוך העניך מבגדין זיע"א
מרגישין התגלות שאין מרגישים בכל
השנה

בפורים מרגישין עמק וגדלות והתגלות
אשר כמעט שאין מרגישין כן
בכל השנה:

מאור עינים

רבי מנחם נחום מטשורנוביל זיע"א
בכל שנה בפורים מתעורר מפלה לאמות
העולם

ובפורים הוא עת זמן מפלת עמלק, גם
עתה בכל דור הוא מפלת רשעי
אמות העולם (פרשת מקץ דרוש לחנוכה):

מקרא מגילה

קדשת לוי

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זיע"א
בקריאת המגלה מתנוצץ באדם אור אהבה
ויראה

בעת קריאת המגלה מתנוצץ ומאיר באיש
הישראל הקורא המגלה החיות
והשכליות ואהבה ויראה לשמו יתברך כ"ה
וכו':

על ידי קריאת המגלה נודככו כל הטבעיות
סגולת צרופי המגלה, שמודכך עולם הטבע,
וסגולתה להקורא שיקבל על תורה
אפלו כשאדם הוא כגשמיית:

דמתכנשי עמא קדישא לאעברא ערלה,
קודשא בריך הוא כניש כל פמליא דיליה
לאעברא האי ערלה לעלא מקמי בריית.

והנה עקר שלמות המילה הוא אחר
הפריעה שנתגלה הקדשה, וזה
הוא ימי הי"ד והט"ו, שהמה ימי המנוחה
לפרזים ולמקפים, אחר המלחמה שהיא
הסרת הערלה ביום שלפניו.

על פן השיטסר היא בחינת השלישי
למילה לפרזים, והשיטסר למקפים.
וענין השלישי הוא הפרור לקיום עולם,
כענין בתלתא זימני הוי חזקה, ובקדשת
הברית נמצא זאת מפרש, ואני זאת בריתי
וגו' מפיך ומפי ורעך ומפי ורע ורעך,
מכאן ואילך אמר ה' מעתה ועד עולם
(ב"מ פה.) (פרשת תשא - שיתסר צה.):

• לשונות של אור •

מעלת היום

נדבת פי

רבי יצחק אייזיק מסקומנא זיע"א
בפורים יכולה כל נשמה קטנה לעלות
להיכל של צדיק מפלא ללא שום עכוב
קבלנו שבימי הפורים יוכל לעלות גשמה
קטנה להיכל של צדיק מפלא בלי
שום מעכב, וכן עולין כל התפלות לכתר בלי
עכוב וכו' (מאמר מותר שקלים):

דברי יחזקאל

רבי יחזקאל משינאווה זיע"א
בפורים יכול כל יהודי להגיע למדרגת
כהן גדול ביום הכפורים

וזהו שכתבו הספרים הקדושים שיום בפורים
הנו יום בפורים, כי ביום הכפורים רק
הכהן גדול השיג הקדשה הזאת, ובפורים
יוכל כל איש מישראל להשיג הקדשה הזאת:

גדלת מרדכי

רבי מרדכי מאליק זיע"א
בפורים אפשר לפעל בתיבה וחתומה טובה
בתיבה וחתומה יש יכלת בפורים להשיג.
כי יום כפור יום בפורים וכו':

אמרי נעים

רבי מאיר מדז'יקוב זיע"א

פידוע דכל קדשת הזמנים אף על פי
שהתגלות הקדשה הוא רק באותו זמן,
מכל מקום יכולים להמשיך קדשה מזמן
ההוא גם לשאר הימים.

וזהו ענין יום אסרו חג שאחר הרגלים
לקשר קדשת אותו חג בשאר ימות
השנה. וכן סעודת מלכה במוצאי
שבת כמו שנתבאר לעיל בארץ, וכן בפורים
ממשיכים מפני כן הסעודה בלילה שהוא
מוצאי פורים, שפנה ממשיכים התגלות
קדשה זו בפורים לשאר ימות השנה גם
פן (אות יט):

מנהג 'רב של פורים'

הלולא דרבי

רבי יחיאל מיכל אב"ד גיזנוב זיע"א

מקור למנהג 'פורים רב'

המנהג אצל רבותינו הקדושים (לביח
ספרעטין) לקיים משוננס אדר מרבין
בשמחה, למנות רב של פורים מראש חדש
אדר עד יום טוב ב' של פסח, וכן הייתי
נוהג גם פן טרם שבא הדבר לידי הוללות.
ועלה במחשבה לפני, דכיון כשמתמנה
אדם חכם מוחלין לו עונותיו, אם
פן הכי נמי כשמעבירין את התעלה בעידניה
והרב הראשון חוזר לחזקתו שיף לבון
עונות.

ואחר פן מצאתי סיג בפרשת דרכים,
דכיון דבשעה שהיה דוד עליו
השלום נדרף מאבשלום היה מתפפר
בשעירה כהדיוט, אם פן כשנתקם מלכותו
פידו מחלו עונותיו על שם טוב לב משתה
תמיד' (אות ט):

שיתסר ושיכסר

תורת אמת

רבי יהודה לייב אייגער מלובלין זיע"א

שיתסר ושיכסר הם גם פן ימי שמחה

שמענו אומרים בשם הרבי הקדוש איש
אלהים מפה לובלין וצוקללה"ה
על שיתסר ושיכסר, שהמה גם פן ימי
שמחה, על סמך שאלות הגמרא (מגילה ב.)
ואימא שיתסר ושיכסר.

ויש לומר שהמה כמו ענין שלישי למילה
אצל פרט נפש ישראל אחר הסרת
הערלה, שהוא רק מעט באבר אחד, ומכל
שפן בפורים שהיא מחית והעברת הערלה
שהיא בחינת עמלק מכל כלל ישראל,
שהוא עקר ענין הסרת הערלה בפעל,
כדאימא בזהר הקדוש (ח"ג מד.) בשעתא

שכל מרדכי ואסתר מתנוצץ ומאיר בלב כל הקורא את המגלה

הקורא את המגלה בלשון שקבעו מרדכי ואסתר, נפשו תאכה ותמדה לקים מצוות התורה הקדושה, כי נתקשרה נפשו בשכל של מרדכי ואסתר אשר קבעו במגלה:

התלהבות וקבלת על תורה והודרכות הטבעים בקריאת המגלה

יתלהב האדם בקריאת המגלה, ובשמעו יכין את עצמו לקבל עליו מאותו יום על תורה ומצוות, ויתחדש כנשר געורו, וישמח בעל קבלת תורה:

ככל דבור שיוצא מקריאת מגלה נכרא האנה ומלאך

ויכון שכל דבור שיוצא מקריאת מגלה נכרא האנה, וכל דבור שיוצא נכרא מלאך אחד, מה מאד יתלהב האדם כשיעלה במחשבתו שמכל דבור ודבור שמח הכורא בו, ונכרא מלאך:

משתה ושמה

דברי שלום

רבי שלום מבראהין זיע"א

על ידי סעודת פורים נתקן הכל

א"ז רבנו הגדול [רבי מרדכי מלעכעוויטש] היה אומר תמיד בעת סעודת פורים: 'הכל מתקן לסעודה, בין רוחני בין גשמי' כול להתקן בסעודת פורים:

פסח

בית אהרן

רבי אהרן מסרלין זיע"א

כפי מעלת האדם בפורים כן הוא כליל שמורים

אבי אדוני מורי ורבי זצוקל"ל אמר, שקפי התענוג והחיות של כל אחד שמקבל בפורים כך הוא כליל שמורים:

לקוטי תורה

רבי מרדכי מטשורנוביל זיע"א

התחלת האור של פסח הוא בפורים

במגלת אסתר, בקריאתה ובמצותה, נתגלה אור גדול כמבאר במקום אחר, וזהו

הכנה גדולה לפסח:

שנוי הכנדים

סדר הזמנים

רבי ישכר דב מוואלבראז' זיע"א

שנוי הלבוש הוראה על הפנימיות הנשגבת של פורים

וזהו הענין אשר נוהגין לשנות מלבושיהם בפורים, להורות כי כל בחינת פורים הוא בחינת לבוש, אבל הפנימי גדול במאד מאד:

תהלים

מאמר מרדכי

רבי מרדכי מנדבורנא זיע"א

מעלת אמירת תהלים ולמוד התורה ביום הפורים

טוב לומר תהלים בפורים ושמתת תורה, וכן בערב יום הכפורים, כי אז טרודים העולם ושוכחים לומר, וחשוב מאד בשמים לומר תהלים באותן הימים:

אוצרות גאוני הדורות

גבי המזבח, והוא חלק המלאכים כדי שלא יקטרגו עלינו.

נמצא שהקרוב אין להקב"ה ממנו אלא הפונה שהיא באה מן האדם, אבל הקרוב עצמו שהוא הבשר הנשרף, היא הנאת המלאכים כדי שלא יקטרגו עלינו, והיא הנאתנו. וזה שאמר אדם כי יקריב מכס, רצה לומר, הפונה שהיא באה מן האדם עצמו, היא קרוב לה'. אבל מן הבהמה רצה לומר מה שהוא מן הבהמה שהוא הבשר הנשרף על גבי המזבח, הוא קרובכם רצה לומר להנאתכם, שהוא חלק המלאכים כדי שלא יקטרגו עליכם.

פני יצחק

רבי יצחק פראנסיס זצ"ל

המל את בנו הרי הוא כמקריב קרבן לה'

יש לדקדק, שבתחלה אמר שהקרוב הוא "מכם", ואח"כ אמר שהקרוב הוא "מן הבהמה מן הקרוב ומן הצאן". עוד יש לדקדק, מדוע בתחלה אמר הפתוב שהקרוב הוא "קרוב לה'", ולבסוף אמר

אפר דים מרה ודאי קנע ודעתו שפלה עליו.

וזה שאמר אדם כלומר מי שישתפל מהו אדם, אפר דים מרה ונכנע, הרי כי יקריב מכס קרוב חשוב פאלו הוא עצמו קרוב, ולא קרוב אחד לבד אלא מן הבהמה מן הקרוב ומן הצאן, פאלו מכל המינים תקריבו את קרבנכם פל הקרובנות.

מעשה נסים

רבי נסים הפהן זצ"ל

הנאת השם יתברך מכוונת בעל הקרוב

יש לדקדק דבתחלה אמר 'קרוב לה'', ולבסוף אמר 'קרובכם' שהוא מכנה הקרוב להם ולא לה' ח"ו. ועוד תבת 'מכם' יתרה.

ולעניות דעתי על פי מה שמצאתי כתוב בשם הזהר הקדוש, שהקרוב נחלק לשנים, האחד חלק הפונה מה שמכונן בו האדם, והוא חלק השכינה, ולכן המחשבה פוסלת בקרוב לפי שהוא חלק גבוה. והחלק השני הוא הבשר הנשרף על

אדם כי יקריב מכס קרוב לה' מן הבהמה מן הקרוב ומן הצאן תקריבו את קרבנכם (א) (ב)

חומת אנה

רבי חיים יוסף דוד אזולאי זצ"ל - החיד"א

הנודד להקריב את בנו או בתו

פרש הרב הגדול מהר"ם בן חביב ז"ל בדרשותיו כתב יד, דאם נדר להקריב בנו או בתו כפתח, יתן דמיו ויקח בדמיו בהמה לעולה, וזה שאמר אדם כי יקריב מכס כלומר שנודר להקריב מכס בנו או בתו או אחד שהוא ברשותו, דע מן הבהמה וכו' תקריבו את קרבנכם, כי יתן דמיו ויקנה בהמה ויקריבנה, ובה האפן תקריבו את קרבנכם דוקא, זהו תרף דקריו בקצור, והרב ז"ל האריך.

השפל רוח נחשב בקרוב

וידר רמז אפשר להסמין מה שאמר רבי יהושע בן לוי (סוטה ה:), דמי שדעתו שפלה עליו מעלה עליו הפתוב פאלו הקריב כל הקרובות פלם, ואמרו פרוק קמא דסוטה (שם ה.) אד"ם אפר דים מרה, ונמצא המסתפל בעצם 'אדם' שהוא

"קרנבנכם", והינו שהקרנבן הוא בשביל ישראל.

ויובן, בהקדים את דברי הזהר הקדוש (פר' לך לך דף צג ע"א), 'זכאים הם ישראל שעושים קרנבן של רצון לקב"ה, שמקריבים בנייהם לשמונה ימים לקרנבן. ומעתה, מה שאמר הכתוב "אדם פי יקריב מכם" הינו שהוא מקריב את בנו למולו, וזהו שרמזו הכתוב ואמר שהקרנבן הוא "מכם", וקרנבן זה הוא "קרנבן לה". אף כאשר האדם חוטא ומביא קרנבן "מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן" כדי לכפר על חטאיו, הרי שהקרנבן הוא בשביל האדם, וזהו שאמר הכתוב "תקריבו את קרנבנכם". (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

רבי ינון חורי זצ"ל

הובא בספר 'אור החמה' לרבי משה חורב זצ"ל

המלאך מיכאל מקריב קרבנות לפני ה'

יש לדקדק, שהיה צריך לומר 'אדם מכם פי יקריב', ולא 'אדם פי יקריב מכם'. ונראה לבאר בהקדים את הגמ' במנחות (ק:), שדרשה את הפסוק "לעולם זאת על ישראל" (דה"ב ב, א), 'זה מנבט בניו ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרנבן. וכתבו התוס' (ד"ה 'ומיכאל'), 'מדרשות חלוקים, יש מי שאומר נשמותיהם של צדיקים, ויש מי שאומר כבשים של אש'.

וזהו שאמר הפסוק "אדם", הוא המלאך מיכאל [וכמו שנאמר על המלאכים 'נדמות פניהם פני אדם' (יחזקאל א, ט), 'פי יקריב מכם', הינו שהקרנבן הוא מ"בני ישראל", וכדברי המדרש הראשון, שהקרנבן שמביא המלאך מיכאל הוא נשמות הצדיקים. והוסיף לומר "קרנבן לה" מן הבהמה", הוא כדברי המדרש השני, שהקרנבן שמביא המלאך מיכאל הם כבשים של אש. (באדיבות 'מכון חכמי ספרד' נתיבות)

אל פתח אהל מועד יקריב אותו לרצנו לפני ה' (א א)

תבואת יקב

רבי אברהם בלעיש זצ"ל

המקדיש רגל הבהמה פשטה קדשה בכלה מפני שהיא ברשותו

שמעתי פרוש נאה ונאה בזה הכתוב מפני קדוש הרב המפלא שלוחא

דקחמנא צפת תוב"ב כמהר"ר אליעזר גאלמידי זצוק"ל הי"ד וז"ל, והוא דידוע מה שאמרנו בגמרא (קידושין ז:) האומר רגלה של זו עולה פשטה קדשה בכלה ומביאה עולה, מה שאין פן האומר לאשה הרי את מקדשת לי לתציף אינה מקדשת, והטעם, משום דהבהמה היא ברשותו וכידו, מה שאין פן באשה שאינו ברשותו וכדעתו.

וזהו פונת הכתוב שאמר 'אם עלה קרנבו מן הבקר', דהינו הקדיש מקצת מן הבקר שאמר רגלה של זו עולה, וזכר תמים יקריבנו' פשטה פלה קדשה בבהמה ומקריבה פלה, ואם תאמר מאי שנא מאשה, שאם אמר פן אינה מקדשת ובבהמה נתקדשה פלה, הרי כולוהו לשון קדושין, אמר לך בבהמה שאני משום שהיא 'לרצונו' ולדעתו מה שאין פן באשה.

דברי יוסף

רבי יוסף קליין זצ"ל

על ידי הקרכת קרבן עולה רודף תמיד אחרי מצות ה'

נראה על פי מה שראיתי למורנו הרב רבי יהונתן ז"ל בספר תפארת יהונתן בפדרשת קדושים על פסוק (ויקרא טו ה) 'לרצונכם תזבחוהו', כתב זה לשונו: שהפונה בזה שעל ידי הקרכת שלמים, וגם באכלו ממנו הכל בהכנעה גדולה, על ידי זה כובש תאנתו וזוכת הרצון, דהינו התאנה, וזהו 'לרצונכם תזבחוהו', דהינו שיכשל התאנות מכל וכל, יען שם.

והנה השלמים באים רק לכבש התאנות, שלא יהיה רצונו להוט לדברים שאינם רצויים לפני המקום ב"ה וב"ש, אבל על ידי העולה שהיא קדשי קדשים, נתעלה ועולה במדרגה לקדש מתשבתו, ורצונו תמיד לרדף תמיד אחר מצות ה', ועולה בית אל במשפלות רמות ונשגבות, וזהו יקריב אותו לרצנו דהינו ההקרבה הוא לקדש מתשבתו בכל מיני קדשות לפני ה'.

והקרב והקרעים ירחץ במים (א א)

רבי יוסף

רבי אהרן יוסף טמפלר זצ"ל

המקריב צאן לעולה מעלה עליו הכתוב כאלו הקריב כל הקרבנות בלון

בעולת שור פתיב (א ט) וקרבו וכרעיו ירחץ במים והקטיר הכהן את

הכל המזבחה עלה אשה ריח ניחוח לה", ובעולה שמן הצאן נאמר (א י) 'והקרב והקרעים ירחץ במים והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה עלה הוא אשה ריח ניחוח לה'. והנה הקשה בתנא דבי אליהו (פ"ד), וכן הוא בויקרא רבה (פ"א), למה נאמר בשור וקרבו וכרעיו, ובצאן פתיב והקרב והקרעים בלשון נסתר, ותרץ זה לפי דרכו.

אולם יש לומר עוד, פי הכתוב בא ללמדנו מדת הענוה, כמו שמרמז זה תכף בתחלת הספר בהאל"ף זעירא שבויקרא, ועל פן בשור שמסתמא מקריב אותו עשיר, נאמר בו לשון מעוט ויחיד וקרבו וכרעיו. אבל בצאן שמסתמא מקריב אותו איש אשר איננו עשיר, על פן פתיב בו לשון רבים והקרב והקרעים, דמעלין עליו פאלו הקריב הרבה.

וכמו שאמרו חז"ל (סוטה ה:), בזמן שבית המקדש קים אדם מקריב עולה שבר עולה פידו וכו', אבל מי שרוחו נשברה פאלו הקריב כל הקרבנות כלם, שנאמר (תהילים נא ט) 'זבחי אלהים רוח נשברה', ועל פן במי שאיננו עשיר, אשר רוחו מסתמא אין זחה עליו, פתיב לשון רבים פאלו הקריב קרבנות רבים, ועל פן נאמר בצאן והקריב הכהן את הכל, שמעלין עליו פאלו הקריב כל הקרבנות פלו.

והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים מאשי ה' (ב א)

לוח ארז החדש

רבי יצחק קונטשטאט זצ"ל

חלק הנאכל לכהנים קדוש יותר מהקרב על המזבח

הנה במנחה יש חלק שהוא מעלה לאשים על גבי המזבח, וזהו פודאי קדש לה, אבל חלק שאוכלים הכהנים עוד תר מרעהו, יותר קדשה עליו, פי לאכל לשם שמים הוא קדשה תרה ומעלה גדולה, שאף על גב שיש בו הנאת הגוף מכל מקום מעשהו רק לשם שמים.

וזה שאמר והנותרת מן המנחה, שאהרן ובניו יאכלוהו בקדשה וטהרה, זה הוא קדש קדשים בקדשה תרה הרבה מאשי ה' ממה שמקריבים על גבי המזבח.

• מצוות הפרשה •

אמירת פרשת הקרבנות

רבנו בחיי

רבי בחיי בן אשר זצ"ל

יתבונן ברמזי הפרשה וכוזה ישתדל יותר לקיים את התורה והמצוות

וְדַרְשׁוּ רַנ"ל (מנחות קי.) 'זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם וגו', כל העוסק בפרשת עולה כאלו הקריב עולה, בפרשת מנחה כאלו הקריב מנחה, בפרשת חטאת כאלו הקריב חטאת.

וְהַעֲנִין, שהוא מתבונן בכאור הפרשה אל איזה ענין היא רומזת, כי מתוך כך יתגלו עיני שכלו ויבינו נפלאות מתורת הקרבנות, ויבזה ישתדל יותר בקיום התורה והמצוות, ויהיו עונותיו נמחלין לו כאלו הקריב קרבן, כי אין לומר שתהיה הפנה שיהיה ויגרס לשון הפרשה בפסוקיה הערמים בלבד מבלי שיתבונן בפרושם.

וְכִיּוֹצֵא בזה אמרו (ברכות ד.) 'כל האומר תהלה לך לך בכל יום מבטח לו שהוא בן העולם הבא, הפנה כי מתוך שיתבונן במה שיוזר הפסוקים ואל מה שירמזו, אז יכיר ויבחין נפלאות תמים דעים, ויתחזק לבו באמונת השם יתברך ועבודתו, ויבזה יירש חיי העולם הבא.

וּמַטְעֵם זה תקנו רנ"ל בסדר תפלתנו משנת איזהו מקומן לאמרה בכל בקר ובקר, ואמרו על זה (תענית כז.) אמר הקדוש ברוך הוא בזמן שקורין בהם, מעלה אני עליהם כאלו הקריבום לפני.

שני לוחות הברית

רבי ישעיה הורוויץ זצ"ל

הקרכת האדם עצמו כמעשה הבור ומחשבה

הָאָדָם יקריב את עצמו. במעשה כיצד, הוא סימן אבלות על ירושלים, שמראה בכל פעלותיו, ויבזה בונה ירושלים, על דרך 'שישו אתה מושך כל המתאבלים עליה' (ישעיה סו ט.) כי האבלות מוכף וסותר את התרפון, וזה הסותר הוא על מנת לבנות, כי בהאבלות מתעורר הזכרת ירושלים לטובה. ורמז לדבר, תקף בחרבן ירושלים נולד משיח, פמזר במדרש רבה דאיכה (פ"א ס"א), על בן אין להתאבל בשבת, כי בנין בית המקדש אינו דוחה את השבת (יבמות ו.).

כְּדַבֵּר כיצד, ונשלמה פרים שפתינו (הושע יד א), ואמרו רבותינו רנ"ל (מנחות קי.) העוסק בפרשת קרבנות, כאלו הקריב קרבנות.

בְּמַחְשָׁבָה כיצד, הוא סוד, גמר בלבו למסור את נפשו בשביל קדשת השם יתברך, ואז מקים בו 'אדם פי יקריב מפי', שיקריב את עצמו להשם יתברך. 'ואם מן הצאן קרבנו', על דרך 'נחשכנו כצאן טבחה' (תהלים מד כג).

גַּם ענין המחשבה הוא, כשעוסק בפרשת קרבנות, לא די מוצא שפתיו מה שמדבר, אלא צריך להבין (על [את] כל מה שאומר, ויתן מחשבתו על זה, כי המחשבה מפגלת בקרבן. על בן אמרו רבותינו רנ"ל (מנחות קי.) 'כל העוסק בפרשת הקרבנות, ולא אמרו כל 'ההוגה', כי התעסקות רוצה בו הבנת הענין שזהו עסק.

יש נוחלין

רבי אברהם הורוויץ זצ"ל

המזבח והקרבנות עומדים עדין במקומם לכל חטא ועון

וְהִנֵּה חסד וצדקה עשה עמנו ה' אלקינו, ונחשב מחשבות לבלתי ידח ממנו נדח, ואף שחרב המקדש המעוז, מקל מקום הפפרה לא חרבה, והמזבח והקרבנות עדין במקומם הם עומדים, ולכל עון ולכל חטאת שחטא האדם, שחייבה עליו התורה קרבן - טוב וישר ה', על בן הורה חטאים בדרך לעסק ולעשות דוגמת וכמעשה הקרבן ממש, כמו שכתבתי לעיל וכמו שאכתוב לקמן, והרי הוא ממש כאלו בית המקדש קים והקריב עליו הקרבן, ונסלח לו מחטאתו אשר חטא.

כִּי כמו שבזמן שבית המקדש קים, אם חטא אדם חטא שחייב עליו קרבן, יש לו תקנה על ידי הבאת קרבן והתשובה והודוי, שהיה צריך להתודות ולומר: חטאתי עויתי פשעתי ועשיתי כך וכך. על עולה מתודה חטא שמביא עליו קרבן עולה, ועל חטאת מתודה חטא שמביא עליו קרבן חטאת, ועל קרבן אשם - עון אשם, כדאיתא במסכת יומא (פה.), וכן בשאר כל הקרבנות הבאים על החטא, ואם לא עשה תשובה, אז קרבנו נקרא 'זבח רשעים תועבה' (משלי כא כז). וגם היה צריך לבנות בשעת הקרכת הקרבן, שהוא מביא קרבן לשם כפרת אותו החטא שחטא, כמו שאמרו רבותינו רנ"ל (זבחים מו.). ואם חסר אחת מאלה, היה מעכב כפרתו.

כְּמוֹ כן עתה בזמן הזה, מי שחטא חטא שחייבים עליו קרבן, כמו שזכרתי

לפנינו, מה יעשה ויתכפר לו כפרה גמורה, ילך ויעשה תשובה, וגם יתודה את אשר חטא עליו, ויגדל קמן, ואחר כך יעסק בפרשת הקרבן הבא על אותו החטא, ויחשב בלבו ויכון שתהא אמירת הפרשה כהקרכת אותו הקרבן, לכפר על אותו החטא שחטא, ואז הוא לו ממש מזבח וקרבן כפרה כאלו בית המקדש קים והקריב הקרבן, ונסלח לו מחטאתו אשר חטא, כמו שהעתיקנו לעיל מאמרי רבותינו רנ"ל ודברי המפרשים רנ"ל, אף בתנאי שתהא דומיא לקרבן בכל צד, כמו שכתבתי בשם המפרשים וכמו שאכתוב לקמן.

וְהִנֵּה על פי הדברים האלה אומר אני, מי שחטא חטא שחייבה עליו התורה קרבן, אף אם עשה תשובה גדולה, עם כל זה שיעסק בפרשת הקרבן הבא על אותו החטא, כדי שיהא כפרתו שלמה, כי מאחר שקבלו החכמים עליהם השלום שיש תקנה לזה, כמו שאמרו 'כל העוסק בפרשת חטאת וכו', וגם במדרשים הנהירו על זה, אין אנו רשאים להתעצל מלגמר כפרתנו, וכל המרבה לשוב זכות הוא לו.

(פרק א)

קב הישר

רבי צבי הירש קוידאנובר זצ"ל

האותיות והנקודות של פרשת הקרבנות כמו הנפש והגוף של הקרבן

וְהִנֵּה בזמן שבית המקדש היה קים, האדם היה מביא קרבן ומתודה עליו בצרוף התשובה, ואחר כך נשחט הקרבן ונזרק דמו של הקרבן וחלבו נקרב, זה היה תמורת גופו ואבריו אשר חטאו ונתחייבו מיתה וקרבן, זה היה תקונם. ועכשו האמירה היא במקום קרבן, כמו שאמר הכתוב (הושע יד א) 'ונשלמה פרים שפתינו'.

וְעַל ידי זה כתב הרב מהר"ם הכהן, שבאמירת פרשת הקרבנות יכון האדם שהאותיות הכתובות לפניו הם דמיון גוף הקרבן, והנקודות המנענעות את התבה הוא הנפש של הקרבן, ועל ידי בן יחשב כאלו הקריב קרבן על גבי המזבח.

הכנעת כח המקטרג על עונות ישראל

וְאֵל יהא קל בעיניך אמירות פרשת הקרבן בכל יום, כי בכל יום ויום בבקר מתעורר חיצוני אהד הנקרא 'תולע', והוא מתחיל לקטרג על העבירות שעשו ישראל בלילה, ובהקרכת תמיד של שחרית היו מחלישין ומתישין את כחו, ואל זה יכון באמרו פרשת תמיד עול"ת תמיד העשויה בהר סיני נרצה לומר, 'עולת' הוא אותיות

והוא מה שאמרו שם (מנחות קי): 'לעולם זאת על ישראל' (דברי הימים ב' ב' א), רבי יוחנן אמר אלו תלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבודה, מעלה עליהם הכתוב כאלו נבנה מקדש בימיהם, ואמר ריש לקיש כל העוסק בתורה כאלו הקריב עולה כו'. וְשֵׁם: אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵאֵי דְקָתִיב זֹאת תּוֹרַת הַחֲשָׁאָה וְזֹאת תּוֹרַת הָאֲשָׁם, כָּל הָעוֹסֵק בְּתוֹרַת חֲשָׁאָה כְּאֵלּוֹ הַקָּרִיב הַקָּרִיב אֲשָׁם. שְׁבַאֲמַת דְּבוּרֵי פִּי שְׁעוֹסֵק בְּפִרְשָׁה זֶה מִתְקַן מִמֶּשׁ כְּמוֹ בְּאוֹתוֹ קָרְבָן, שֶׁהֵם צְרוּפֵי שְׁמוֹת וְיַחֲוִידִים שְׁנֹעֲשֵׂה בְּקָרְבָן זֶה, הֵם עֲצָמָם מְבַאֲרִים בְּכַתוּב בְּאוֹתוֹ פִּרְשָׁה שְׁמֵדְבָר בּוֹ כִּידוּעַ לְמַבְיָנִים.

אחרא ולהעלות נפש בהקמת למעלה, ולכן עקרום באים על חטא, שבזה יש אחיזה לסטרא אחרא, ולכן תלמידי חכמים העוסקים בתורה בליה, שאז יש שליטת החיצונים ביותר, וסטרא דדינא שליט, ותורתם מעביר אותם מן הליה, והוא ממש פענן הקרבנות.

ולא לכד אם עוסק בתורה הצריכים לשעה במצות הנהגות לדורות, שצריך לעסק בהם כדי להיות בקי בהם בדקדוקיהם ופרטותיהם לבוא לידי מעשה, אלא אפלו בהלכות שאין נוהגים כמו ענין הקרבנות בזמן הזה, גם זה יקר בעיניו יתברך למאד, והוא ממש כאלו הקריב קרבנות.

'תולע' בהפוך אתוין, וכל המתגאה הוא נותן כח וחזק לזה החיצוני.

וכל ההולך בענוה שהוא דוגמת הקרבן, כמו שאמר הכתוב (תהלים נא יט) 'לב נשבר ונדפה אלהים לא תבוזה', בתפלתו הוא מתיש כחו, ועל זה אמר דוד המלך (שם כב ז) 'ואנכי תולעת ולא איש'. (פרק נט)

אור תורה

רבי יצחק אייזיק חבר זצ"ל

סגלת למוד התורה בליה להכנעת הסטרא אחרא כהקרכת קרבנות

כי הקרבנות הם עקר להעביר הסטרא

מעשי צדיקים

"תדונו אותי שאף אם אני חיב רק לצאת ידי שמים, אני אשלם".

ברו הדינים את פרטי המקרה, דנו בכל צדדיו, והחליטו לפטר אותו משלום, עם זאת יעז לו רבי בן ציון אבא שאול עצה טובה, תאמר, "כל הצדקות שאתן מעתה ואילך, אם אני חיב לצאת ידי שמים יחשב הכסף כפרעון חוב על כף".

על אף הפטור שנתן לו, מאן חכם נתן לסמוך על פסק הדין ומכר מגרש שנפל לו בירשה מאביו המקבל רבי אברהם סאלם, מהמעות שקבל פרע את כל כספי הצדקה והפקדונות שנגנבו, ורק אז נחה דעתו. (אבני זכרון)

לפורים

איך לקבל את האור

שמעתי ממורי ראש ישיבת שער השמים **רבי פישל אייזנבך** זצ"ל, כי בעת עלותם ארצה, משקרב ספינתם של הצדיקים הרה"ק **רבי מנחם מנדל מויטבסק** ו**רבי אברהם מקאליסק** זיע"א לחופי ארץ הקדש, עמד הרבי מקאליסק על הספון וראה ממרחק את אדמת ארץ הקדש, מרב התרגשות צעק ואמר, "איך יכול גוף נמוך כזה לרדת על אדמה כה קדושה", והודיע נחרצות כי אין בדעתו לרדת מהספינה, והוא יחזר כלעמת שבא.

הביר בו רבי מנדל מויטבסק שכאשר הוא מקבל החלטה, לא במהרה

מעולם לא הפה בתלמידיו, באמרו שנכח רוחות הקדמה וההשפלה המשתוללות בחוצות, הוא חושש להפסיד תלמידים, אבל השיג את המשמעת באפנים אחרים, מכח אישיותו האמתית.

בד בנד שלח ידיו במעשי צדקה וחסד, אם בסיוע ליתומים שלא מעטים מהם כנוהו "אבא", ואם למטרות אחרות, לעצמו הסתפק בחיי דחק ויגניעות, אף לאחרים דאג בשלמות, משנודע ברבים כבעל צדקה וחסד, היו אנשים מעבירים דרכו סכומים נכרים לצדקה.

בימי הרחמים עת השכים קום בעלות השחר לאמירת סליחות, פרצו לביתו גנבים שפלים ונטלו עמו כל דבר ערו שהיה בבית, ביניהם כספי צדקה רבים ופקדונות יקרים, שהיו מנחים בביתו למשמרת.

כאשר חזר ומצא את ביתו הפוך, חשכו עיניו, אבל חכם נתן לא התאונו על כספו, כי אם על כספי הצדקה והפקדונות כלפיהם חש מחיבות גדולה, הושיב שלושה דינים ובקש, "תדונו אותי, ואף אם אני חיב רק לצאת ידי שמים, אשלם".

וכן כתב בשו"ת **אור לציון** (ח"א ח"מ ז) **מרבי בן ציון אבא שאול** זצ"ל, נשאלתי מהרב הגאון החסיד רבי נתן סאלם זצ"ל שהיה גבאי צדקה והיה לו כמה סוגי כספי צדקה, ונגנב מביתו וכפי הנראה מדבריו שם את הכספים בארון שאינו נעול, כלומר שהיתה פשיעה בשמירה, והושיב שלשה חכמים ואמר,

והשיב את הגולה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו (ה נג)

בעיר חאלב שבסוריה חי ופעל המקבל **רבי אברהם סאלם** זצ"ל, עד שגמר בדעתו לעלות לארץ הקדש עם כל צאצאיו, ביניהם בתו שזכתה לימים להקים את ביתה עם ראש ישיבת פורת יוסף **רבי עזרה עטייה** זצ"ל, ובנו **רבי נתן אמסלם** זצ"ל.

בתקופת מלחמת העולם הראשונה, התחבא רבי נתן ממשכות בעלית גמ מאימת גיוס לצבא הטורקי, ובמשך תקופה ארכה היה בא ללמד עמו במחבואו המקבל **השד"ח**, **רבי חיים שאול דוויק הפהן** זצ"ל, כדי לא להשאירו בודד כצפור בודד על גג, וכדברי הרמב"ם, 'וחיי בעלי החכמה ומבקשיה בלא תלמוד כמיתה הם חשובין'.

לימים היה מגדולי המחנכים בירושלים, על אף שהוצעו לו הצעות רבנות בארץ הקדש, בגליל, בגני ירק, ובארנגטינה, סרב באמרו שצריך הדור וצו השעה הוא לחנך ילדי ישראל לתורה ולתעודה.

שמט כמחנך ילדי ישראל בתלמודי תורה בני ציון ודורש ציון, עד לסרוכם להתנתק מהועד הלאומי, אז עבר לחנך ולנהל במשך מספר שנים את תלמוד תורה מגן דוד.

זכה להעמיד עלה של תורה בהקמת דור של תלמידי חכמים ורבנים, ראשי ישיבות ויושבי על מדין, בעקר נטע וחרט בלבם ובקרבם יראת שמים באפו עמוק ביותר למען תהיה יראת ה' על פניהם לבלתי יחטאו.

פורים, היו שם חסידים שבאו מערי השדה, ובחפצם לשמח את רבם הקדוש בשמחת פורים, התחפש אחד מהם לרב מעגרה קטנה ואחרים לפרנסי העגרה, ונגשו אל הרבי לדין תורה.

הפרנסים טענו בתקף כי הרב שלהם הנו עם הארץ ואינו יודע להורות אף הוראה אחת, והרב באחת, כל הוראותיו בדיק על פי הפתוב ביונה דעה, כל רב וגם גאון הגאונים לא יורה אחרת.

שאל הכהן את הפורים רב, "אמר נא לי את הוראותיך", והוא ענה, "באה לפני שאלה, חלבו חלב לתוך כלי מנקב, והפירה תחבה את רגלה לתוך הכלי", "ומה הורית בזה", שאל הכהן, "הוריתי כי החלב טעון הדחה, הכלי לבון, והרגל של הפירה נעיצה בקרקע".

בשמע הרבי את הוראתו, התחיל לשחק שחוק גדול שארץ רגעים אחדים, כלם אמרו כי מעולם לא ראוהו בחדוה ובשמחה כמו אז. הפורים רב ספר לפני הכהן עוד מהוראותיו, אבל מפני שהדבר קרה לפני ארבעים שנה, שכחתי את יתר ההוראות, רק ההוראה ההיא נשארה בזכרוני. (מלאכי עליון)

בין פורים ליום כפור

ביום הפורים היו זיו פניו הקדושות של הרה"ק **הבית ישראל** זיע"א מתוהים מאד, היה נפר עליו שהוא בפחד ובאימה, בפרט בעת עריכת שלחנו הטהור, אפטר היה למשש את היראת אלקים באויר.

לעמית זאת בעת עריכת השלחו בערב יום הפורים, היתה שמחה על פניו וישב בשלוה, פעם שאלו אחד ממקורביו לפשר הדבר, לכאורה היה צריך להיות ההפך הגמור שהרי יום הפורים הוא עת שמחה, ואלו יום כפור הוא עת לפחד ולירא מהמשפט ההולך ונחתם.

הסביר לו הבית ישראל גוראות, "כשכלם מצויים באימה וחרדה ויראת ה' על פניהם, אני יכול להיות שלו ורגוע כי אורית יראת שמים שולטת, לעמית זאת ביום הפורים, פאשר הרחוב סואן ורוגש, ואינשי דלא מעלי מנצלים ימים קדושים אלו לשחוק והוללות, ואורבים לצעירי הצאן להחטיאם, כיצד אוכל לשמת, הרי הלב מלא דאגה שחלילה לא יפל אף יהודי ברשתם הרעה. (קדושת ימי הפורים)

עליה בתורתו וקדשתו. (הל תלפיות)

בימים מלאים כמו של המן

ביום הפורים שח הרה"ק **רבי אליעזר זאב מקרעטשניף** זיע"א הי"ד בדרך צחות, מדוע קוראים לאזני המן באידיש "המן טאש", כדי שיהיו לכל ישראל את כיסו של המן, כי כיס בלע"ז הוא "טאש", הינו שיהיה ליהודים עשרת אלפים כפר כסף כמו שהיה להמן.

אחר הוסיף, משום כן נכתבה במגלה תבת 'היהודיים' עם יו"ד יתרה, כדי שלכל יהודי ויהודי בנפרד, יהא עשרת אלפים כפר כסף כפי שהיו בכיסו של המן. (ארבעה ארוים)

בפורים המשקה רפואה

בפורים תרצ"ג, שקה הרה"ק **רבי אברהם אלימלך מסארלין** זיע"א הי"ד בארץ הקדש, באותם ימים חלתה בתו של אחד החסידים, ובדרך להזעיק רופא, נכנס לרבי אברהם אלימלך לספר על כך.

נענה הרבי ואמר לו, "האם בפורים צריך לקרא לרופא, בפורים המשקה הוא רפואה להכל", נתן לו מעט יין מכוסו, והורה לו לשוב לביתו ולתת לבתו החולנית כמה טפות יין, אבל שלא יקרא לרופא. החסיד עשה כן, ובתו נרפאה כליל. (מטה אהרן)

דבקות ביום הפורים

ביום הפורים מיד אחר התפלה וקריאת המגלה, מסתגר היה הרה"ק **רבי יהודה מדז'יקוב** זיע"א בחדרו ומתישב ללמד, לקים את דברי הרמ"א (תרי"ג ב) שטוב לעסק מעט בתורה קדם שיתחיל הסעודה, וסמך לדבר 'ליהודים היתה אורה ושמחה', ודרשינן 'אורה' זו תורה.

אחר למודו יצא מחדרו ונטל דיו לסעודה בשעות הבקר, והיה יושב כל הסעודה בדבקות עצומה, מעשן ובוכה ושופך דמעות מאין הפוגות, זכורני שפעם נאלצנו לטל מלפניו את הקערה עם הדגים, כי היא היתה מלאה דמעות ממש בלי גוזמא. (סלהבת מנחם)

החלב טעון הדחה

זכיתי להיות אצל שלחנו של הרה"ק **רבי צדוק הכהן מלובלין** זיע"א בסעודת

יסור ממנה, על כן צוה על תלמידיו על אתר לערוך שלחו, לסעודת הודיה להשי"ת על גדל הזכיה לעלות לארץ הקדש.

בעת הסעודה השקה את הרבי מקאליסק יין רב עד לבחינת 'עד דלא ידע', וכאשר היה בגלופיו, תפסו בו תלמידים והורידוהו מן הספינה. אחר זמן משהתעורר ומצא עצמו על אדמת ארץ הקדש אמר לו רבי מנדל, "אכן לא ירדתם, הורידו אתכם".

על דרך צחות אולי זהו טעם שתית יין בפורים עד דלא ידע, כיון שהאור המאיר בו כה גדול עד כדי שאין אדם יודע מה לעשות עם עצמו ואיר לקבל האור, על כן יוצאים מהדעת ומוסרים עצמנו ביד הקב"ה, אומרים לו שהוא יעשה עמנו מה שצריך לעשות. (רזא ימירא)

בזכות נתינת משלוח מנות

אמו של הרה"ק **רבי שלום מבעלזא** זיע"א, היתה בתו של **רבי יהודה זונדל רמרז** זצ"ל, מגדולי חכמי הקלויז דבראד, ואחותו של הרה"ק **רבי ישכר דב רמרז** זצ"ל, חותנו של רבי שלום.

בילדותה שלח אותה אביה למסר משלוח מנות לרב העיר, ובטעות הביאה את המשלוח מנות להרה"ק **המגיד רבי יעקב יוסף מאוסטרואה** זיע"א, המכנה **רבי ייב"י**, שהיה אותה עת בברודי. רבי ייב"י שהפיר באביה שלא זכה להמנות בין החסידים, הבין שטעתה ושלח אותה עם המשלוח מנות חזרה לאביה, לשאל למי היתה פונתו במשלוח מנות.

אביה השיב שאכן התפנו לרב העיר ולא לרבי ייב"י, אך הנערה התחילה לבכות שאין ברצונה לביש את רבי ייב"י, והתחננה שייסכים שתביא את המשלוח מנות לרבי ייב"י, אביה נענה והסכים, והיא חזרה לרבי ייב"י ואמרה שאביה אכן התפנו אליי.

הבחין עליה רבי ייב"י שבכתה ושאל, "אם כך מדוע בכית", ובליית ברה ספרה את האמת, שלא רצתה לביש את הרבי ולכן בקשה מאביה שייסכים להעניק לו את המשלוח מנות.

בשמעו זאת שאל אותה רבי ייב"י, "במה אברכך", היא בקשה שהרבי יברך אותה שתזכה לבן כמו הרבי, והוא ברך אותה, הברכה התקיימה במלואה, ונולד לה בנה שלימים האיר לארץ ולדרים

פרשת ויקרא

לאשמ"ה ב"ה

האכסניה: לא אסכים בשום פנים ואופן שהאורח יישן על המחצלת הפרוסה על הרצפה.

תחילה נבהל ר' מנחם ישעיה לשמע הדברים. גם בעל האכסניה לא הבין מה רצונו של האורח שהתעורר משנתו ומודיע כי לא ייתן לו לישון על הרצפה. אלא שהאיש המשיך תוך כדי דיבור ואמר: אני הוא זה שאשן על הרצפה והאורח החשוב יישן על המיטה. איך אוכל לתת שינה לעיני ותנומה לעפעפי כשאורח נעלה זה יישן על הטבח שברצפה. לא ארשה זאת! יואיל האורח לישן על מיטתי ואני אעבור למחצלת.

חדר האירוח שבאכסניה היה חשוך כמובן. רק מנורת לילה קטנה דלקה בצד החדר והפיצה אור עמום. ר' מנחם ישעיה הביט משתומם באיש נדיב הלב וניסה לזהות את פניו. במבט ראשון לא עלתה בידו לזהות את האיש, אולם לאחר מבט עמוק וממושך הוא נזכר: כן, זהו אחד מתושבי העיר מאד, מקום מגורי אביו. הוא אמנם לא ידע את שמו אך הצליח להיזכר כי הוא מכירו מהעיר מאד.

נעמה מאוד לר' מנחם ישעיה ההצעה הנדיבה אך הוא חש תחושה עמומה בקרבו: האם דבר ראוי הוא ליטול מאדם את מיטתו באמצע שנתו ולהורידו אל מחצלת פרוסה על האדמה הקרה. יותר מכך: אותו אדם היה נראה כמבוגר יחסית, זקנו הלבין וכתפיו שחו, ואילו ר' מנחם ישעיה עוד היה בצעירותו, שערו שחור כעורב וכוחו במתניו. הייעשה כן במקומו, להוריד זקן ממיטתו בכדי שאדם צעיר יעלה עליה.

סירב איפוא ר' מנחם ישעיה להצעת האיש והודה לו מאוד על נכונותו האדיבה. אך האיש לא הסכים לוותר, הוא התעקש ועמד על שלו, עד שר' מנחם ישעיה הסכים ועלה על המיטה. חילופי הדברים והויכוח הקל העירו עוד מהישנים בחדר האירוח, וקולות של טרוניה נשמעו בקהל: איך ייתכן שאיש בא בימים יאלץ לפנות

אלא ששניהם התבצרו בעמדתם ולא הסכימו לזוז כמלוא נימה. הפגישה שהחלה בשעת ערב מוקדמת והייתה אמורה להסתיים בשעה סבירה יחסית התמשכה עוד ועוד כשאופק הסיום לא היה נראה בעין.

כשהגיעו השעות הקטנות של הלילה והעייפות כבר השפיעה על הויכוח ועל אופיו, נמנו וגמרו ר' מנחם ישעיה ובעל הטחנה כי עליהם להפסיק עתה את הויכוח ולפנות לשינת לילה קצרה. הם סיכמו ביניהם כי בשעת בוקר יפגשו וימשיכו מאותה נקודה בה עצרו. בצעדים כבדים עשה ר' מנחם ישעיה את דרכו אל האכסניה הקבועה, כשכל אברי גופו מצפים למנוחה.

המתבקש היה כי בעל האכסניה שהכירו היטב יארגן לו תיכף ומיד מיטה נוחה עבור אותם השעות המעטות שנותרו עד אור הבוקר. אלא שבעל האכסניה היה נבוך ביותר: כל המיטות, ללא יוצא מהכלל, היו תפוסות באורחים שכבר היו שקועים בשינה עמוקה. הוא מיהר לגשת לר' מנחם ישעיה והתנצל בפניו עמוקות: אילו הייתי יודע כי יש בדעתך להגיע הנה, בוודאי שהייתי שומר עבורך מיטה. אולם עתה שלא ידעתי על כך, צר לי לבשרך כי בכל האכסניה אין מיטה אחת פנויה לרפואה.

ר' מנחם ישעיה, איש נעים הליכות, נענה ואמר לבעל האכסניה בניחותא: תנוח דעתך כי אין בלבי כל תרעומת. מודע אני לכך שהשעה מאוחרת, ולכן די יהיה לי אם תספק לי אפילו מחצלת פשוטה אותה אוכל לפרוש על הרצפה בפינת חדר האירוח ולישן מעט. בעל האכסניה נענה בחיוב, ומיהר להביא מהמחסן מחצלת טובה יחד עם כר וכסת לרווחתו של ר' מנחם ישעיה.

עודו פושט את מעילו ומתארגן לשנת הלילה על המחצלת, קופץ לו אחד מהאורחים שכנראה התעורר לקול הרעש הקל שנשמע בפריסת המחצלת והתקנתה לשינה, וקרא אל עבר בעל

את הסיפור הבא העלה על הכתב הרב מנחם ישעיה הכהן שווארץ הי"ד, בנו של הגאון בעל 'בית נפתלי', רבה של העיר מאד, שהיה בנו ותלמידו וממשיך דרכו של הגאון הגדול בעל 'קול אריה', ובדידיה הוה עובדא. המספר היה מחונן בעט סופרים והוא חקק את הדברים באיגרת ששלח לאחיו הגאון רבי יוסף שוורץ הי"ד, אשר הוציא לאור קונטרס 'נפתלי שבע רצון', אותו צירף לספר תשובותיו 'ויצבור יוסף', ובו העלה משבחי אביו הגדול. בתוככי אגרת מופלאה זו מצוי הסיפור הבא:

השעה כבר הייתה מאוחרת מאוד, הרבה לאחר חצות הלילה. חדר האירוח באכסניית הדרכים הקטנה שבעיר בעטלאן, העיירה הרומנית שבחבל טרנסילבניה, היה מלא עד אפס מקום. בשעות אחר הצהריים והערב המוקדמות הגיעו האורחים שביקשו לנום את שינת הלילה באכסניה הזולה, ותפסו את כל המיטות שהוצעו. בעל האכסניה כבר ביקש ללכת לישן אף הוא, לאחר שעמל וטרח בסידור האכסניה לקראת יום המחרת, אלא שאז נפתחה דלת האכסניה, והרב מנחם ישעיה הכהן שוורץ נכנס, מבקש הוא מקום לינה.

אורח קבוע הוא רבי מנחם ישעיה באכסניה הזולה. אף הוא מבקש לחסוך ממון ואינו מחפש אחר בתי מלון מפוארים. עסקיו מתנהלים בעיר בעטלאן, סוחר הוא בקמח חיטה ושעורה אותם הוא רוכש בשקים גדולים מבעל הטחנה המקומי. פעמים רבות נזקק הוא להעביר את הלילה בבעטלאן ובעל האכסניה כבר הכיר אותו כאיש הוגן וכאורח קבוע.

המשא ומתן העסקי שניהל רבי מנחם ישעיה עם בעל הטחנה במשך שעות רבות לא עלה יפה, הם התווכחו רבות על פרטי העיסקה ולא הצליחו להגיע אל עמק השווה. לשני הצדדים היה אינטרס מובהק לקדם את העיסקה,

את מיטתו לאיש צעיר ממנו בהרבה. האנשים לא ממש הבינו את המתרחש, הם לא שמעו את ההצעה, ובראותם את מעשה החליפין שהיה נראה בעיניהם מגונה ולא ראוי, חשדו כי הדבר נכפה על האיש המבוגר והרימו קול בטענה כי הדבר לא ראוי.

משראה האיש המבוגר כי כל הישנים כבר התעוררו, פתח ואמר: דעו לכם אחים יקרים כי איש לא כפה עלי לתת לו את מיטתי; איש לא הכריח אותי לרדת לישן על המחצלת. כל שעשיתי הוא מדעתי ומרצוני הטוב, אם כי זה לא נעשה לכבודו אלא לכבוד בית אביו המרומם, מורי ורבי הגאון בעל 'בית נפתלי', רבה של העיר מאד בה אנכי מתגורר. בוודאי תשאלו על מה ולמה חרדתי את כל החרדה הגדולה הזאת, הסכיתו ושמעו את אשר אספר לכם, מעשה שהיה, ומזה תשפטו האם נכון עשיתי. וכך סיפר האיש:

איש תם וישר דרך היה ר' שמואל, מתושבי העיר מאד, ואת פרנסתו מצא מכרמי ענבי יין משובחים שהיו בבעלותו. הכרמים שהיו סמוכים לעיר מאד הניבו ענבים טובים, ובעלי היקבים שייצרו את היינות ההונגריים המשובחים רכשו ממנו את הענבים. לא נרחיק לכת ונאמר שר' שמואל היה מעשירי העיר, אך ברור שהוא הרוויח את לחמו בכבוד והוא פרנס את משפחתו ברוכת הילדים כראוי.

עם זאת היה ר' שמואל רגיל ומרגיל את בני משפחתו להסתפק במועט ולא לחיות חיי רווחה. הרגל זה הוא שעמד להם כשהגיע המשבר הגדול שתקף את ענף הכרמים בהונגריה. מגיפה נוראה של תולעים פשטה בכרמים ועשתה שמות בגפנים. ההתקדמות של התולעים הייתה מהירה והם הרסו שטחי ענק של כרמים שהפכו לארץ שממה.

גם ר' שמואל היה מאותם בעלי כרמים שהפסידו את כל הונם. מאיש שמצליח להתפרנס כראוי הפך להיות איש עני ומרוד, אלא שמצבו לא נודע ברבים. הוא נטל הלוואות קטנות שסייעו בידו לעבור

את החדשים הראשונים, אך גם ר' שמואל הבין כי אין זה תכלית וכי עליו למצוא חיש מהר עבודה ממנה יוכל לקבל את משכורתו.

ליבו של ר' שמואל לא גילה לפיו את עיקר חששותיו: זמן קצר לפני פרוץ המגיפה אירס ר' שמואל את בתו הנערה עם בחור מצוין ונעלה. בהסכם השידוכים שנדברו שני הצדדים ביניהם התחייב ר' שמואל לתת כמוהר הבתולות נדוניה מכובדת ביותר. התחייבות זה בנה ר' שמואל על בסיס החסכוניות שהיו בידו משנים קדמוניות בהם אגר פרוטה לפרוטה במיוחד למטרה זו. עתה, עם השבר הגדול אשר הושבר, נאלץ ר' שמואל להשתמש בכל כספי החסכוניות לצורך פרנסת הבית. חששו המוצדק היה שקשר השידוכין יתבטל לא נתן לו מנוח עד שהוא פנה לעשות את אשר לא ייעשה.

אחד ממכריו של ר' שמואל, פוחז וקל דעת, שידע את מצבו את ר' שמואל, נכמרו עליו רחמיו. אך במקום לעזור לו כהוגן, הוא השיא לו עצת אחיתופל נוראה. כלפי חוץ הייתה זו נראית הצעה מצוינת אך היא טמנה בחובה מוקש מסוכן מאוד. אותו פוחז הציע לו משרה משתלמת כמנהל תחום עיבוד העצים ביער גדול סמוך למאד. היה זה בית חרושת גדול למוצרי עץ, שמשכנו היה בעיר בודפסט, ואת העצים הוא הביא מיערות ענק שהיו ברשותו.

המערכת בבית החרושת עבדה כך: לאחר חיתוך העצים הגדולים היו מקלפים מהם את הקליפה החיצונית והמחוספסת, ובכך מכינים אותם לצרכי בית החרושת. את המלאכה עצמה היו עושים ערלים מקומיים, איכרים בעלי כוח, ואילו לר' שמואל הוצע להיות המנהל והאחראי עליהם. עליו לפקח כי הערלים עושים את מלאכתם נאמנה ואינם מתעצלים ומבטלים את זמנם היקר. כמו כן היה עליו לפקוח עין על מלאכת הקילוף ולבדוק שהיא נעשית על הצד היותר טוב.

הייתה זו עבודה אחראית מאוד, שמתן שכרה הנאה בצידה. ר' שמואל התאים לכך מאוד. דא עקא, שעבודה זו הייתה

נעשית גם בשבת קודש. יום המנוחה היה ביום ראשון, שבו הערלים לא הגיעו לעבודה. החיוב לעבוד בשבת היה תנאי הכרחי ובלעדיו לא היה ר' שמואל יכול לקבל את התפקיד. בעלי בית החרושת בבודפסט, ערלים גם הם, לא הסכימו בשום אופן שיום עבודה יהא ללא פיקוח האחראי.

הצליח מעשה שטן ור' שמואל נפל בפת. הוא שמר על כך בסוד מוחלט אולם מני אותו היום והלאה נעדר ר' שמואל מביתו במשך כל השבוע, כולל יום השבת רח"ל. רק ביום ראשון היה ר' שמואל מגיע לביתו ונח קימעה. הוא מאוד התבייש בכך ולא סיפר לאף אחד על כך שהוא נאלץ לעבוד בשבת. הוא תירץ לבני משפחתו תירוצים שונים ומשונים על כך שאינו מגיע לבית בשבת, אך את סודו האיום והנורא לא גילה.

בשבת הראשונה בה נעדר ר' שמואל מבית הכנסת המרכזי של העיר מאד, אמר רבה של העיר, בעל 'בית נפתלי', לעצמו: אולי מקרה הוא. שמא אינו חש בטוב או שהוא נאלץ לנסוע מהעיר. גם בשבת השניה והשלישית, אך משהבחין הבית נפתלי כי ר' שמואל מדיר את רגליו בשבתות מבית הכנסת הוא החליט להתחקות אחריו ולברר פשר דבר. לאחר בירור מקיף הצליח הבית נפתלי להתוודע לטיב העבודה שר' שמואל קיבל על עצמו והוא הבין היטב את אשר אירע: ר' שמואל הפך למחלל שבת רח"ל.

ביקש הבית נפתלי מאחד משכניו של ר' שמואל שיואיל לפנות אליו ביום ראשון הקרוב, כאשר הוא שב לביתו, ולהודיע לו כי רב העיר מבקש כי ייכנס אליו. ר' שמואל היה נבוך מאוד מהזמנה זו, אך ברירה לא הייתה לו. בפחי נפש הוא הגיע אל הבית נפתלי שקיבל אותו בלבביות רבה, והזמין אותו לשבת מולו.

הבית נפתלי פתח ואמר בעקיפין: בשורה טובה שמעתי כי ב"ה מצאת עבודה הגונה כמנהל עיבוד העצים ביער, שמחתי מאוד על כך והלוואי כי תהיה לך פרנסה טובה בהרחבה, אולם זאת ברצוני לדעת ממך: כיצד אתה מתנהג לגבי שמירת שבתות וימים טובים? האם גם בימים

פרשת ויקרא. ונראה לומר בכל זה, כי הנה אמרו חז"ל (מכילתא יב כא) על פסוק (שמות יב כא) 'מִשְׁכּוֹ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן, משכו ידיכם מן העבודה זרה. שישראל בהיותם במצרים היו עובדי עבודה זרה, וכמו שהזהיר להם הנביא גם כן (יחזקאל כ ז) 'אִישׁ שִׁקּוּצֵי עֵינָיו הִשְׁלִיכוּ וּבְגָלוֹלֵי מְצָרִים אֶל תַּטְמְאוֹ, וכשהגיע עת גאולתם הזהירים השי"ת שישבו בתשובה על עוון עבודה זרה שבידם, ועל ידי זה יגאלו. וידוע מאמר חז"ל (קידושין לט:) שבכל עבירות אין המחשבה מצטרפת למעשה, חוץ מעבודה זרה. נמצא, שהיו ישראל צריכין לשוב ולתקן את אשר עוותו במחשבה ובמעשה. והעיקר תיקון לעוון עבודה זרה הוא, שמירת שבת כהלכתו. כמו שאמרו חז"ל (שבת ק"ח:) כל המשמר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו.

ועל כן מתחילין לקרות לעולם פרשת תורת כהנים קודם הפסח. והסימן פקדו ופסחו - מפני שהקרבות מכפרין על המחשבה ועל המעשה, כאמרו חז"ל (ירושלמי יומא פ"ח ה"ז) שהעולה מכפרת על הרהור הלב; וקריאת הפרשה הוא במקום קרבן, כאמור (הושע יד ג) 'וְנִשְׁלַמְה פְּרִים שְׁפָתֵינוּ'.

ולכן מסיימת פרשת ויקרא בתיבות 'לאשמה ב'ה שהוא נוטריקון: 'לאל אשר שבת מכל המעשים ביום השביעי', שכמו שהקרבות מכפרין - כן שמירת שבת גם כן מכפרת, שכל השומר שבת כהלכתו מוחלין לו על כל עוונותיו. וכשנזכה לשמור שבת כהלכתו - נזכה לגאולה העתידה, כמו שאמרו חז"ל, אלמלא שמרו ישראל שתי שבתות מיד נגאלין.

וכתב הרה"ק ה'תפארת שלמה זיע"א: מכל אשר יעשה לאשמה"ה ב"ה. ראשי תיבות: לאל אשר שבת מכל המעשים ביום השביעי. כי כן אמרו חז"ל 'כל השומר שבת כהלכתו מוחלין לו כל עוונותיו', והשבת היא כפרה כמו הקרבנות. לכן נרמז בסוף פרשת הקרבנות, כי עכשיו שאין לנו קרבנות השבת תכפר עלינו.

של בית החרושת. במכתב זה נאמר מפורשות כי מני שבוע זה והלאה יהיה ר' שמואל פטור מעבודתו בשבתות ובימים טובים. לא זו אף זו: יעלו את משכורתו בעוד עשרה זהובים כל חודש. ועוד: הנהלת החברה תתן לר' שמואל באופן מידי סכום של ארבע מאות זהובים כדי שיהיה בידו למען נישואי בתו בכבוד ובהרחבה, כאשר סכום זה יקוזז בהדרגה מדי חודש מהתוספת של המשכורת.

ר' שמואל הפך לאדם אחר לחלוטין. הוא חיתן את בתו בשמחה רבה, כשחתנו, אברך חשוב וירא שמים, ואף ילדים לו, נעימים ויקרים, סביב לשולחנו. כמובן שר' שמואל הקפיד מאוד לשמור על כבוד השבת, ואת יום ראשון, שגם הוא היה לו כיום חופשי מעבודתו, קבע עתים לתורה.

איש זה הוא אנכי העומד לפניכם, סיים האיש את סיפורו המרתק באזני כל האורחים באכסניה שבעיר בעטלאן שהאזינו באזניים כרויות ובפה פעור לתהפוכות חייו. ועתה הגידו נא לי: האם לא מהראוי שאכבד ככל יכולתי את משפחת מורי ורבי הבית נפתלי אשר הציל אותי ממוות רוחני ובזכותו אני חי באושר ובעושר. לכן, כאשר בנו של הבית נפתלי, נמצא כאן, בדין הוא שאפנה עבורו את מיטתי ואפנה לישן על המחצלת.

שמועה טובה הביא הרה"ק המאור ושמש זיע"א: "גם שמעתי מהרב הקדוש רבינו מנחם מענדל זצוק"ל מרימאנוב שהמנהג היה מקדם, כשסיים הקורא לקרות פרשת ויקרא שמסיימת (ויקרא ה כו): 'וְכַפֵּר עָלָיו הַכֹּהֵן לְפָנָי ה' וְנִסְלַח לוֹ עַל אַחַת מִכָּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה לְאִשְׁמָה בָּהּ', היו הקהל עונים אחרי: 'לאל אשר שבת מכל המעשים ביום השביעי' שהוא ראשי תיבות 'לאשמה ב'ה'.

ביאר המאור ושמש טיבו של המנהג: וזה צריך למודעי, מה ענין רמז זה לסיום

קדושים ונעלים אלו אתה מצוי ביער יחד עם הפועלים?

ר' שמואל החוויר, אולם התשובה כבר הייתה מוכנה בפיו: רבי יקרי, הלוא הלכה פסוקה היא 'פקוח נפש דוחה שבת'. ובכן, מצוי אני במצב של פיקוח נפש מוחלט. מחויב אני להציל את נפשי בני משפחתי מגווע ברעב, ועוד יותר מכך, מחויב אני להציל את בתי הכלה מבזיון נורא שלא יתבטל שידוכה. זו הסיבה שקבלתי על עצמי את תפקיד זה, שכן לא הייתה לי ברירה אחרת.

התחייך הבית נפתלי ואמר: ידידי היקר, ר' שמואל, לצערי הגדול טעית בהבנת פסק הלכה זה, אך אין רצוני עתה לעסוק בזה. כל שאנכי מבקש ממך זה שתתן לי את הפרטים המדויקים של הנהלת בית החרושת בבודפסט, ואני, שיש לי מהלכים בבודפסט, אפעל עבורך לטובה ולברכה, כך שלא תאלץ לחלל את השבת.

נבהל ר' שמואל מאוד ואמר: רבי, מבקש אני מאוד ממעלתכם שלא תתערבו לי בעניין זה ואל תפנו להנהלת בית החרושת. הלא תדעו כי עמל רב נאלצו להשקיע כדי שאני אקבל את המשרה הזו. שורה ארוכה של אנשים עומדים מוכנים ומזומנים כדי להחליף אותי, אם אפטר מעבודתי. רבים הם הקופצים על משרה זו, וכשהנהלת בית החרושת תראה שאין הדברים מתנהלים עמי כראוי הם יפטרו אותי ללא הנד עפעף.

פייס הבית נפתלי את ר' שמואל ואמר לו: הסר דאגה מליבך! מבטיח אני לך כי לא תנזק ממעשי ודיבוריי כמלוא נימה. אדרבה, אתה תוכל להמשיך לשמור על השבת כדת מחללו. ולא זו בלבד, עיניך תחזינה מישרים שבזכות שמירת השבת יפתחו לך שערי ברכה וישועה ותזכה לשפע רב.

לאחר שכנועים רבים נאות ר' שמואל לתת את הפרטים לרב העיר שנפרד ממנו והודיעו כי בקרוב יהיה איש בשורה עבורו.

שיחה זו בין ר' שמואל להבית נפתלי התקיימה ביום ראשון, וכבר ביום רביעי הגיע הרב בכבודו ובעצמו לביתו של ר' שמואל עם מכתב מהמנהל הראשי

מילין יקדין ויהיושים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי חזקיה אביהצירא שליט"א

מִי־הָיָא

חֲזִיקִיָּא

חֲזִיקִיָּא דְאֲזִיקִיָּא
יסוד חדש ונפלא על הפרשה

אדם ובהמה תושיע ה' - הכפרה בימינו מישועתו של הקב"ה

שה' יתברך הוא הישר, ומאחר שהוא הישר הוא גם כן מורה הדרך הישר לאדם. [ועוד כי מפני כי הרעה מוכן לרשעים בסוף והוא יתברך טוב, והטוב רוצה בטוב ולא ברע שיהיה לרשע, ולפיכך מצד ב' בחינות מה שהוא יתברך טוב וישר ראוי שה' יתברך מורה לחטאים שהם הולכים בדרך מעוקם מורה להם אל דרך הישר ולהציל אותם מן הרעה אשר מוכן לרשעים (מהר"ל שם)].

ישועת הקב"ה הן לאדם והן לבהמה
דרוש נאה דרש על כך הרה"ק רבי שלמה קלוגר ע"ה (גבורות שלמה תזריע). במסורה מציינו ארבע פעמים 'אדם' - 'אדם כי יהיה בעור בשרו' (ויקרא יג ב), 'אדם כי יקריב מכס קרבן' (שם א ב), 'אדם כי ימות באוהל' (במדבר יט יד), 'אדם ובהמה תושיע ה' (תהלים לו ז). וארבעה אלו כנגד ארבעת התשובות שאמרו בירושלמי. כנגד ששאלו לחכמה ואמרה 'חטאים תרדף רעה' נאמר 'אדם כי יהיה בעור בשרו שאת', דהיינו יסורים שהם הרעה הרודפת את החטאים. כנגד ששאלו לנבואה ואמרה 'הנפש החוטאת היא תמות' נאמר 'אדם כי ימות באוהל'. כנגד מה שאמרה תורה יביא קרבן נאמר 'אדם כי יקריב מכס'. וכנגד דברי הקב"ה 'עשה תשובה ויתכפר נאמר 'אדם ובהמה תושיע ה'.

והנה, בתשובת השנים הראשונים שהם הנבואה והחכמה, יוצא ממנה רעה הן לאדם והן לבהמה [ראה בשערי תשובה לרבינו יונה (שער ג' קז): כי מי שהוא חייב מיתה בידי שמים עולה מות בחלונותיו, ובעלי חיים מקנה קנינו מתיים, פרתו רועה באפר והיא מתה, תרנגולתו רועה באשפה והיא מתה, וידבק המוות בו עד כלותו אותו], וגם בעצת התורה 'יביא קרבן ויתכפר' עדיין הוי רעה לבהמה כי נשחטת היא לקרבן. אך בדברי הקב"ה הוי ישועה לכל הן לאדם והן לבהמה, ויפה מרמז על כך הפסוק 'אדם ובהמה תושיע ה', שבדברי הקב"ה הוי ישועה לאדם ולבהמה. ודברי פי חכם חן ושפתיים ישק.

לעשות תשובה. ובפסיקתא דרב כהנא (כד ז) וכן בילקוט (יחזקאל רמז שנח) נוסף, שאלו לתורה חוטא מה עונשו, אמרה להם יביא אשם ויתכפר לו.

ביאר המהר"ל מפראג ע"ה (נתיבות עולם נתיב התשובה פ"א): במדרש הזה בא לבאר כי אם שהאמת הוא שמצד השכל אין ראוי שיהיה לחוטא תשובה, מכל מקום יש לאדם תשובה, ואף כי נפלאת היא בעינינו. וזה שאמר 'טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך', ורוצה לומר שה' יתברך הוא מורה לחוטא הדרך הישר

אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּסֶם (א ב). בירושלמי מובא (מכות פ"ב ה"ו): אמר רבי פינחס 'טוב וישר' (תהלים כה ח), למה הוא טוב, שהוא ישר, ולמה הוא ישר, שהוא טוב, 'על כן יורה חטאים בדרך' (שם) שמורה דרך תשובה. שאלו לחכמה חוטא מהו עונשו, אמרו להם 'חטאים תרדף רעה' (משלי יג כא). שאלו לנבואה חוטא מהו עונשו, אמרה להן 'הנפש החוטאת היא תמות' (יחזקאל יח ד). שאלו לקודשא בריך הוא חוטא מהו עונשו, אמר להן 'יעשו תשובה ויתכפר לו. היינו דכתיב 'על כן יורה חטאים בדרך' יורה לחטאים דרך

מִילְתָּא דְפִלְיָאָה

ליהרג על קידוש ה' סוד 'אדם כי יקריב מכס קרבן לה'

אָדָם פִּי יִקְרִיב מִכֶּסֶם קֶרְבָּן לַה' (א, ב).

מובא רבות במגיד מישרים למרן הבית יוסף ע"ה שהשתוקק כל כך למסור נפשו על קידוש ה'. וראה בפרשת ויקרא (ד"ה אור) **אור ליום שבת י"א לאדר שני**, גילה לו המלאך הדובר בו על מעלת מי שמוסר את נפשו על קידוש השם, וזה לשונו: ה' עמך, יסרני והוכיחני ללכת תמיד בהנהגת תורתו ויראתו ובל אפריד מחשבתי אפילו רגע רק להעלות מחשבתי אל מקורה, כי זה הוא סוד הקרבן שהאדם מדביק רוחו בקרבו, ומתוך שעשה הקרבן עולה למעלה גם רוח האדם מדובק עמו, וזהו סוד 'אדם כי יקריב מכס קרבן לה' (ויקרא א ב) קרבן ממש, מכס ממש, יהיה ממש הקרבן שרוחכם ידבק בקרבן ועל ידי כך יעלה למעלה, וזהו שחזר וכתב (שם) 'תקריבו את קרבנכם' כלומר קרבן רוחכם ממש.

וטוביה דגברא דזכי בהאי עלמא למימסר נפשיה על קדושת שם דקודשא בריך הוא, ובפרט מאן דיתוקד על קדושת שמיה, דהא מאן דיתקטל או יתחנק על קדושתו כיון דבישראל אשתאר בעלמא דמי לקרבן חטאת או אשם דכולהו סטרין מתהנין מיניה, אבל מאן דיתוקד על קדושת שמים איהו דמי לקרבן עולה דכולהו כליל ולגבוה סלקא, והכי סליק תנניה וגופיה מתדבק לעילא באתר קדיש דוגמת יעקב דאיתדבק גופיה לעילא ורוחיה סלקא לעילא לעילא ומתדבק באתר עילאה עכ"ד.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

ביום הפורים - השפעת הצדקה ביום זה באה ממקום גבוה ביותר

המשנה בחיוב העני, וכי אין די בכל הצער שהיה מנת חלקו עד שהוצרך לפשוט ידו לצדקה. אלא כיון שהקדים העני לפשוט ידו תחילה הרי הוא מעורר צירוף השם שלא כסדרו, ומתעוררים עליו דינים ח"ו ולכן העני חייב.

אמנם **ביום הפורים** תקנו בו חז"ל (ירושלמי מגילה פ"א ה"ג) 'כל הפושט יד נותנים לו', אף אם המקבל פושט ידו בראשונה, עם זאת 'נותנים לו', כיון שהשפעת הצדקה ביום זה באה ממקום גבוה ביותר, לפיכך אין מדקדקים אחרי העני הפושט ידו (שער הכוונות פורים א), ולכן גם הסדר אינו מעכב, ואפילו אם הקדים העני לפשוט ידו אין מדקדקים אחרי, אלא נותנים לו בכל אופן אף שאינו כסדרו.

ידבנו ליבו, כלומר, שליבו של הנודב הוא הגורם לנתינת הצדקה ללא שנדרש לבקשת העני.

וכמו שפירש **הבעל שם טוב ע"ה** את הפסוק (דברים טו ח) 'כי פתוח תפתח את ידך לו', כלומר שיפתח הנותן את ידו קודם שיבקש ממנו העני, וזהו 'כי פתוח תפתח את ידך לו' שתפתח בידך 'לו', היינו ליד העני המקבל, וכן יש לפרש 'את ידך' 'את יוד"ך', עם היו"ד שלך, היינו הפרוטה הנקרא יו"ד. ובזה יוכל לעורר צירוף שם הוי"ה כסדרו, כי אם יפשוט המקבל את ידו קודם שיושיט לו הנותן נמצא שם הוי"ה שלא כסדרו.

בזה יובנו גם דברי המשנה (שבת ב.) שאם פשט העני את ידו לפני ונתן או נטל מתוך ידו של בעל הבית - העני חייב, ולכאורה קשה, מדוע פותחת

ביום הפורים תקנו בו חז"ל 'כל הפושט יד נותנים לו' (ירושלמי מגילה פ"א ה"ג).

הנה מדברי **רבינו האר"י ז"ל** שפירש שאצבעות הנותן מכוונות כנגד ה' ראשונה ואצבעות המקבל כנגד ה' אחרונה, יש ללמוד להיזהר שהעשיר יקדים לתת לעני קודם שיבקש העני ממנו, וכך יהיה צירוף שם הוי"ה כסדרו, ה' ראשונה קודם לה' אחרונה, כי אם יתעכב העשיר מלתת עד שיבקש העני תחילה, הרי תקדים ה' אחרונה לה' ראשונה, ואין צירוף השם עולה כסדרו. ובזה פירשו צדיקים את הפסוק 'מאת כל איש אשר ידבנו לבו', היינו שמתנדב לתת מעצמו קודם שיבקש העני, ובכך הוא מעורר צירוף שם הוי"ה כסדרו, ממנו 'תקחו את תרומתי', שכן כתוב

תחילת העבודה תהיה גם שלא לשם שמים

הלב, שכן דרך השאור להגביה עצמו עד שמחמיץ את העיסה, ו'דבש' רמז לתענוגים והנאות הגוף, ושניהם אינם רצויים לפני ה', ובבוא האדם להתעלות בעבודת ה' צריך לטהר עצמו מן הגאווה ומן ההימשכות אחרי תענוגות העולם.

בתחילת העבודה קשה שתהיה הפרישות בשלמות

אכן לא תמיד מצוי האדם במדרגה זו לפרוש מכל הנאות העולם אשר לא לה' המה, וביותר מצוי בתחילת התקרבות האדם לעבודת ה' שקשה בעיניו להצטמצם שלא ליהנות מתאוות העולם יותר מכפי המוכרח לו, על כן אמרה תורה **קרבן ראשית תקריבו אותם לה'**, כי הגם שנאסר השאור והדבש לקרבן לה', עם כל זאת בראשית עבודת האדם רשאי להיעזר בהם לעבודתו, כדי שמתוך כך יזכה להתעלות בעבודתו ולפרוש לגמרי מן הגאווה ומתאוות העולם, כי בדרך קבע נאמר **ואל המזבח לא יעלו לריח ניחוח**.

מתוך שלא לשמה יבוא לעבודה לשמה

ומכל מקום אין זו הדרך הנכונה שתהיה כל עבודתו לכוונת הנאת עצמו, כי הגם שהוצרכו להתיר תחילת העבודה בדרך זו כדי להמשיך לב האדם לעבודת ה', אבל אין זו העבודה הרצויה לנחת רוח לפני ה', ולאחר שזכה לקבוע עצמו בתורה ועבודת ה', יטהר מחשבותיו וידקדק עם עצמו שתהיה כוונתו רצויה ונכונה לשמים, ואדרבה כפי שמוסיף להתעלות בעבודת ה', כך מוסיפים לדקדק עמו גם על כל פניה דקה.

פרישות מן הגאווה והתענוגות

כמו שנצרך לפרוש מכוונה שאינה רצויה, כך נצרך לטהר עצמו מן הגאווה ומשאר תענוגי העולם, וזהו שאסרה תורה הקרבת שאור ודבש על המזבח, **כי כל שאור וכל דבש לא תקטירו ממנו אשה לה'**, ולימוד גדול למדנו כאן לעבודת ה', כי 'שאור' רמז למידת הגאווה וגבהות

כָּל הַמִּנְחָה אֲשֶׁר תִּקְרִיבוּ לַה' לֹא תַעֲשֶׂה חֲמִץ כִּי כָּל שָׂאֹר וְכָל דְּבַשׁ לֹא תִקְטְרוּ מִמֶּנּוּ אֲשֶׁה לַה'. קָרְבַּן רֵאשִׁית תִּקְרִיבוּ אֹתָם לַה' וְאֶל הַמִּזְבֵּחַ לֹא יַעֲלוּ לְרִיחַ נִיחֹחַ (ב יא-יב).

עובד ה' בתחילת עבודתו עדיין קשה לו לטהר מחשבתו וכוונתו בשלמות להיות כל כוונתו לשם שמים, ואף שהעובד שלא לשם שמים אין עבודתו רצויה ונוח לו שלא נברא, מכל מקום לאו כל אדם זוכה לטהר מחשבתו לשמים, והרבה יגיעה ועבודה נצרך כדי לזכך המחשבה ולטהרה, ולפיכך לא ימנע עצמו מעבודת ה' אף שלא זכה לטהר כוונתו, ובלבד שלא תהיה כוונתו על מנת לקנטר את חבירו.

וכן הוא דרך הקטנים בראשית עבודתם, שדעתם קצרה לכוון עבודתם לשם שמים, ולפיכך נצרך למשוך לבם לעבודת ה' ולרצות אותם גם בדרך זו להנאת עצמם, ומתוך כך ירגילו עצמם בעבודה ומעט מעט יזככו כוונתם שתהיה לשם שמים.

ג' עיקרי הקדושה בעולם הזה

בידי צידה והוראה לדרכי. אמר לו רבו: קדש עצמך בשני עניינים אלו, בקדושת מאכל ובקדושת הזיווג, והוי זהיר במאוד להרחיק אלף אמה ממה שנוגע לאיסור, והתקדש במאוד בקדושתם, כי שאר מצוות התורה אינם עושים רושם גופני, אבל אלו שני הדברים, האכילה מקיים הגוף והזיווג מהווה הגוף, והרושם הזה עומד תמיד.

הנותן כל מחשבותיו בממונו אינו יכול להרגיש בקדושה

עניינה של קדושת הממון הלא היא כתובה עלי ספר הקדוש **נועם אלימלך** (ראה ד"ה וכי ירבה) וזה לשונו: וכי ירבה ממך הדרך' (דברים יד כד). רצה לומר אבל אם יהיה דרכי השם רב וגדול בעיניך באומרך, 'כי לא תוכל שאתו' - שבלתי אפשרי לעמוס עליך המשא הזאת, 'כי ירחק ממך המקום אשר יבחר לשכון שמו שם', רצה לומר שיהיה רחוק בעיניך שתוכל לפעול כנ"ל שישכון השם יתברך ברוך הוא בעולמו במלכותו, תדע הסיבה שהביאך לחשוב זאת הוא, מחמת 'כי יברכך ד' בממונך ובכל טובך, 'ונתת בכסף', רצה לומר ולא נתת כל מחשבותיך רק בממונך.

ואמר הכתוב זאת העצה 'וצרת הכסף', דאיתא בגמרא (ב"מ מז:): אין מחללין מעשר שני על אסימון אלא על כסף שיש בו צורה. וזהו 'וצרת הכסף', שתעשה צורה קדושה על הכסף בידך, אשר ברשותך. 'והלכת אל המקום' כו', רצה לומר ותלך עם ממונך בדרכי השם אשר יבחר ד' בו, 'ונתת הכסף בכל אשר תאוה נפשך', פירוש שתעשה עם ממונך דברים שהנפש מתאוה ולא הגוף העכור החומד ומתאוה לתענוגי והבלי עולם וכו', עד כאן לשון קדשו.

וכדרך שראינו בקדושת האכילה והעניינים שזוכה לבוא על ידם לדרגת צדיק ולהיות לפני ה', כן גם בקדושת הממון זוכה לבוא לפני ה', כפי שהמשיך הנועם אלימלך שכאשר יתנהג בממונו בקדושה יבוא לנאמר אחר כך 'ואכלת לפני ה' שעל ידי זה תזכה לעשות מצוות ה' ככל הצדיקים.

ע"ה (בא ד"ה ומה שכתוב) כי מ' פתוחה וסתומה רומזים לפיו של האדם, כי בכדי לומר את מ"ם נצרך להשתמש גם במ' סתומה, וכל עוד שאינו מסיים במ' סתומה, אינו יכול לומר את שמה של האות. ולכן האות מ' רומזת על הדיבור, כי כמו אמירת האות מ' כך גם דיבורו של האדם, כשפותח פיו לדבר אינו מסיים דיבורו עד שסותם את פיו. אך אם מניח ליצר להיכנס בין פתיחת דיבורו לסגירת פיו, ומדבר דברים אסורים נעשה מזה 'מצרים', דהיינו מ' פתוחה וס' סתומה והיצר ביניהם, שזה היה רצון מצרים לפעול שיהיה הדיבור בגלות.

וזאת לימדונו רבותינו בתורה שבעל פה שעיקרה היא אמירת פיו, שלא כתורה שבכתב שעיקרה היא מה שנכתבה בספר, ועל כן פותחת (ברכות ב.) באות מ' פתוחה - 'מאימתי קורין את שמע', ומסיימת (עוקצין פ"ג מ"ב) במ' סתומה - 'ה' יברך את עמו בשלום' (תהלים כט יא), כי כאשר אדם פותח פיו - ידבר בתורה, וכשמסיים לימודו יסגור פיו, ולא יתן ליצר לבוא אל ביתו בדיבורו סרק והבל, ועל אחת כמה וכמה דיבורים אסורים.

אכילה בקדושה מביאה את האדם לדרגת צדיק ובכללה קדושת הברית

בכלל שמירת הפה שישמור את פיו מלאכול כתאוות לבו, ואם שומר פיו ואוכל לשובע נפשו כדי קיום גופו לעסק התורה ועבודה ה' ואוכל בקדושה, זוכה להגיע לדרגת צדיק וכפי שכתוב (משלי יג כה) 'צדיק אוכל לשובע נפשו'. הרי לנו שאף ע"י קדושת האכילה זוכה ונעשה צדיק, וכדברי הקדושת לוי, שע"י שמירת הפה נעשה צדיק. ובקדושת האכילה נוסף קדושת הברית שאף היא כאכילה וכמו שכתוב 'את הלחם אשר הוא אוכל'. ועל כך מביא השל"ה **הקדוש** (שער האותיות אות ק' יט) שבעת שנפרד מרבו קודם נישואיו אמר לו, רבי ברכני, תנה

וְשַׁחַט אֹתוֹ עַל יַדְךָ הַמְזַבֵּחַ צִפְנָה לְפָנַי ה' (א יא).

בפתח דברינו נקדים מה שאמרו צדיקים כי הנה ענייני הקדושה רבים הם, שבכל דבר ודבר יכול ואף נדרש מהאדם לקדש את עצמו לעשות הדברים לשם פועלן, וכשהולך בדרך זו מקדש את עצמו ואת סביבתו וזוכה להשראת השכינה. אך עיקרי התעצמות הקדושה עיקרם בשלושה אלו, קדושת האכילה, קדושת הממון וקדושה בדברים שנפשו של אדם מחמדתן ובכלל זה קדושת הברית והנוגעים אליה, כשמירת העניינים והמחשבה וקדושת הבית.

אמר **הרבי הקדוש רבי ישראל מרוזין ע"ה**, דבר זה רמזה לנו תורה בנועם אמריה: **ושחט אותו על ידך המזבח צפונה לפני ה'**, ללמדנו כי כדי שיבוא האדם לפני ה' יש לו לשחוט ולמעט בדברים הרמוזים כאן. **על ידך** רומז על קדושת הברית שבידך. **המזבח** - קדושת האכילה, שכידוע שולחנו של אדם הרי הוא כמזבח. **צפונה** - רמז לתאוות הממון וכדכתיב (איוב לז כב) 'מצפון זהב יאתה'. ואז יוכל להיות לפני ה', שבכך מתקדש כל גופו ונעשה ראוי להיות לפני ה'.

שמירת הפה והעניינים - הדרך להגיע לדרגת צדיק

קדושת פיו וענינו של אדם ידוע כי הם המה הדרכים להיות צדיק, וכבר כתב **רבי לוי יצחק מברדיטשוב ע"ה בספרו קדושת לוי** (ליקוטים ד"ה אותיות), שסדר האותיות הוא: ס' ע' פ' צ', ורמז יש בסדר זה דווקא, כי האות ס' היא האות היחידה הסגורה וחתומה מכל צד, וללמדנו, כי כאשר תסגור עיניך מלהביט ברע חס ושלום, וכן תחתום את פיך מלדבר רע חס ושלום, שהפה והעין רמוזים הם באותיות ע' ופ', תזכה לבוא לדרגת צדיק.

כשאינו שומר פיו נעשה בחינת 'מצרים'

אך חס ושלום באם מניח ליצר להיכנס בתוך דיבורו נעשה מכך בחינת 'מצרים', כמו שכתב הרה"ק **רבי נפתלי מרופשיץ**

יצא לאור ע"י מכון אור לישראל © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או להעתיק ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישראל

דברי יחזקאל
בני יששכר
בת עין
אור לשמים
תפארת שלמה
צדקת הצדיק

אוהב ישראל
עבודת ישראל
מאור ושמש
מנחם ציון
יסוד העבודה
זרע קודש

בעל שם טוב
תולדות יעקב יוסף
נועם אלימלך
קדושת לוי
חיים וחסד
יושר דברי אמת

לזכות עופר פנחס בן צילה שיחי' · קרן בת רונית שתחי' טל
 אדמונד שיחי' בן איזה · רונית בת ינינה יעל · בנימין בן אסתר כל יוצאי חלציהם שיחי'
 להצלחה רבה ומזפלגה בכל מעשה ידיהם, ולאריכות ימים ושנים טובות מתוך בריאות ונחת
 · לעילוי נשמת צילה בת דורה צביה ומאיר ע"ה ·

☎ להצטרפות חייג עכשיו: 04-8628888 ודגליון בדרך אליך

You can now subscribe and get journal delivered to your door.
 Call 718-407-2479 or email otzarpninei@gmail.com